

**UCHWAŁA NR LXXI/1437/23
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 23 listopada 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 r.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023r., poz. 40) w związku z art. 4¹ ust. 2, 2a i 2b oraz art. 18² ustawy z dnia 26 październik 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r., poz. 2151) oraz w związku z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r., poz. 1939).

**Rada Miasta Katowice
uchwala:**

§ 1. Przyjąć Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

Załącznik do uchwały Nr LXXI/1437/23

Rady Miasta Katowice

z dnia 23 listopada 2023 r.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
ROZDZIAŁ I	3
Opis problemu.	
ROZDZIAŁ II	20
Dostępność napojów alkoholowych.	
ROZDZIAŁ III	24
Realizator miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	
ROZDZIAŁ IV	24
Podmioty realizacji miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.	
ROZDZIAŁ V	26
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach.	
ROZDZIAŁ VI	27
Cele i zadania miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	
ROZDZIAŁ VII	31
Zasady finansowania programu.	

WPROWADZENIE

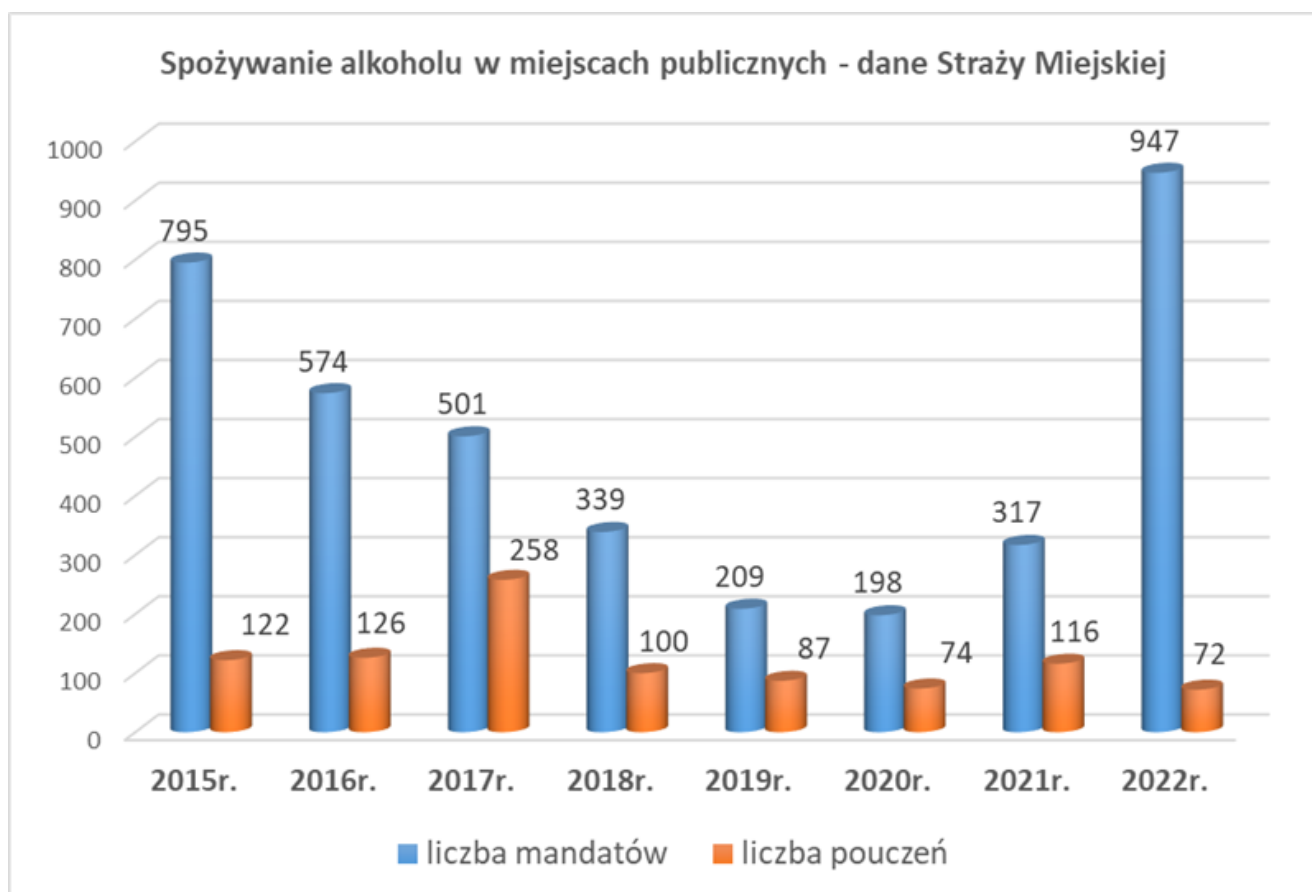
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok, zwany dalej Programem, jest elementem „Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych”.

Jeden wspólny program łączący profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych wraz z przeciwdziałaniem narkomanii odpowiada współczesnym tendencjom dotyczącym, zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne, jak i metodom ich rozwiązywania. Coraz częściej obserwuje się, że osoby spożywające alkohol zażywają zamiennie również inne środki psychoaktywne lub łączą je z alkoholem. Przez to współczesna profilaktyka, ale także leczenie osób uzależnionych, coraz mniej rozdzielają problematykę alkoholową i narkotykową. Znalazło to również swoje odzwierciedlenie w aktach prawnych oraz utworzeniem jednej agencji rządowej o nazwie Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

Ponadto zgodnie ze zmianami w ustawodawstwie, wprowadzonymi od 1 stycznia 2022 roku, elementem gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stały się również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

I. OPIS PROBLEMU

Dla określenia skali problemów wynikających ze spożywania alkoholu oraz narkotyków zebrano informacje od różnych podmiotów działających na terenie miasta Katowice. Działania prowadzone przez instytucje strzegące porządku publicznego oraz w obrębie służby zdrowia w sposób najbardziej jednoznaczny pokazują problemy związane z używaniem alkoholu i narkotyków. Poprzez zestawienie danych z okresu kilku lat można zaobserwować dynamikę problemów związanych zwłaszcza z piciem alkoholu.

Na podstawie przedstawionego wykresu stwierdzić należy, że liczba nałożonych mandatów karnych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Katowicach za wykroczenia dotyczące spożywania alkoholu w miejscach publicznych w roku 2016, jak i w roku 2017 była mniejsza niż w okresie roku 2015.

Porównując lata 2015 do 2016 i 2017 zaobserwować można utrzymującą się tendencję spadkową w tym zakresie. Dostrzegalnym jest również, że o ile w roku 2015 i 2016 liczba stosowanych pouczeń przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej za wykroczenia dotyczące spożywania alkoholu w miejscach publicznych

utrzymywała się na podobnym poziomie, to w roku 2017 nastąpił znaczny wzrost w zakresie liczby stosowanych pouczeń przez Strażników Miejskich w Katowicach za wykroczenia, o których mowa. Oznacza to, że w roku 2017 Strażnicy Miejscy w Katowicach częściej, niż w poprzednich dwóch latach za popełnione wykroczenia spożywania alkoholu w miejscach publicznych stosowali środki oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia.

W 2018 roku w stosunku do 2017 roku odnotowano spadek ujawnionych wykroczeń dotyczących spożycia i usiłowania spożycia alkoholu w miejscach publicznych: o 162 mniej mandatów (spadek o 22,3%) oraz o 158 mniej pouczeń (spadek o 61,2%). Odnotowane spadki w zakresie wykrywalności wykroczeń oraz stosowanych represji przez strażników niewątpliwie miały wpływ na zdarzenia związane z zabezpieczeniem 249 imprez oraz uroczystości, a w szczególności zabezpieczenie ładu i porządku publicznego podczas odbywającego się w Katowicach Szczytu Klimatycznego COP24, w którym czynny udział brało 99 strażników miejskich.

W 2019 roku w stosunku do 2018 roku odnotowano spadek ujawnionych wykroczeń dotyczących spożycia i usiłowania spożycia alkoholu w miejscach publicznych: o 130 mniej mandatów (spadek o 38,3%) oraz o 13 mniej pouczeń (spadek o 13%). Dalszy spadek nastąpił w 2020 roku w stosunku do 2019 roku: o 11 mniej mandatów (spadek o 5,3%) oraz o 13 mniej pouczeń (spadek o 5 %).

Natomiast w 2021 roku w stosunku do 2020 roku nastąpił wzrost: w liczbie mandatów o 119 (o 60,1%), w liczbie pouczeń (o 56,7%). Gwałtowny wzrost nałożonych przez Straż Miejską mandatów i pouczeń za wykroczenia związane ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych miał związek z stopniowym złagodzeniem w 2021r. obostrzeń pandemicznych związanych z COVID-19. W 2020r. obowiązywały bardziej restrykcyjne przepisy ograniczające możliwość swobodnego korzystania z przestrzeni publicznych przez obywateli.

W 2022r. liczba mandatów za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych zwiększyła się radykalnie i osiągnęła poziom 947 w stosunku do 317 w 2021 roku.

Działania dotyczące zdarzeń związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych prowadzone przez Straż Miejską w podziale na dzielnice miasta Katowice, w latach 2020 -2023.

Dzielnice	Spożywanie alkoholu lub usiłowanie spożywania alkoholu w miejscach publicznych			Interwencje dotyczące osób nietrzeźwych			Doprowadzenie do izby wytrzeźwień (w ramach interwencji dot. osób nietrzeźwych		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Śródmieście	388	342	763	598	696	1 129	278	352	362
Os.Paderewskiego - Muchowiec	5	5	8	30	23	24	9	18	16
Koszutka	14	6	3	22	9	8	4	3	4
Bogucice	7	11	15	49	17	27	9	6	9
Załęże	38	24	132	91	53	184	40	29	52
Os. Witosa	6	2	2	25	5	6	3	3	4
Os. Tysiąclecia	23	3	20	61	8	30	10	5	10
Dąb	2	7	3	17	10	5	4	3	2
Welnowiec -Józefowiec	8	1	8	15	4	11	1	3	3
Załęska Hałda-Brynów cz. Zachodnia	3	3	8	9	5	15	3	2	7
Brynów cz. Wschodnia - Os. Zgrzebnioka	3	5	8	7	11	20	1	6	12

Ligota - Panewniki	24	1	16	51	7	24	21	6	8
Zawodzie	14	6	15	69	9	21	23	3	6
Dąbrówka Mała	1	0	0	24	2	1	1	2	1
Szopienice-Burowiec	4	6	4	54	15	15	16	9	11
Janów - Nikiszowiec	0	0	4	10	2	4	1	1	0
Giszowiec	3	0	3	10	0	5	2	0	2
Murcki	2	0	2	6	2	2	2	2	0
Piotrowice-Ochojec	1	4	3	35	11	5	13	7	2
Zarzecze	1	0	0	4	0	0	0	0	0
Kostuchna	0	3	0	4	4	1	0	1	1
Podlesie	0	0	0	3	0	2	0	0	2
OGÓLEM MIASTO KATOWICE	547	429	1017	1194	893	1539	441	461	514

W 2022 roku we wszystkich analizowanych kategoriach, w skali całego miasta nastąpił znaczący wzrost (w stosunku do roku 2021) interwencji Straży Miejskiej:

- spożywanie alkoholu lub usiłowanie spożywania alkoholu w miejscach publicznych wzrost o 137 %
- interwencje dotyczące osób nietrzeźwych wzrost o 72 %
- doprowadzenie do izby wytrzeźwień wzrost o 11,5 %

Największy wzrost we dwóch kategoriach odnotowano w Śródmieściu:

- w kategorii „spożywanie alkoholu lub usiłowanie spożywania alkoholu w miejscach publicznych” w 2022r. w stosunku do 2021r. o 123%
- w kategorii „interwencje dotyczące osób nietrzeźwych” w 2022r. w stosunku do 2021r. o 62%

Również dzielnica Załęże charakteryzują się niekorzystnymi wynikami:

- spożywanie alkoholu lub usiłowanie spożywania alkoholu w miejscach publicznych: 132 zdarzenia (wzrost w 2022r. w stosunku do 2021r. o 450 %)
- interwencje dotyczące osób nietrzeźwych: 184 zdarzenia (wzrost o 247% w 2022r. w stosunku do roku poprzedniego)
- doprowadzenie do izby wytrzeźwień: 52 zdarzenia (wzrost o 79% w 2022r. w stosunku do roku poprzedniego)

Widoczny wzrost wykroczeń ujawnionych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Katowicach ma bezpośredni związek między innymi z:

- zakończonym okresem pandemii i pojawieniem się w przestrzeni publicznej większej liczby osób,
- wzrostu zatrudnienia w Straży Miejskiej (25 etatów mundurowych) i wiążącym się z tym zwiększonym nadzorem przestrzeni publicznej przez patrole w terenie oraz operatorów monitoringu wizyjnego, które wynikają z zamierzonej strategii prowadzonej w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa.

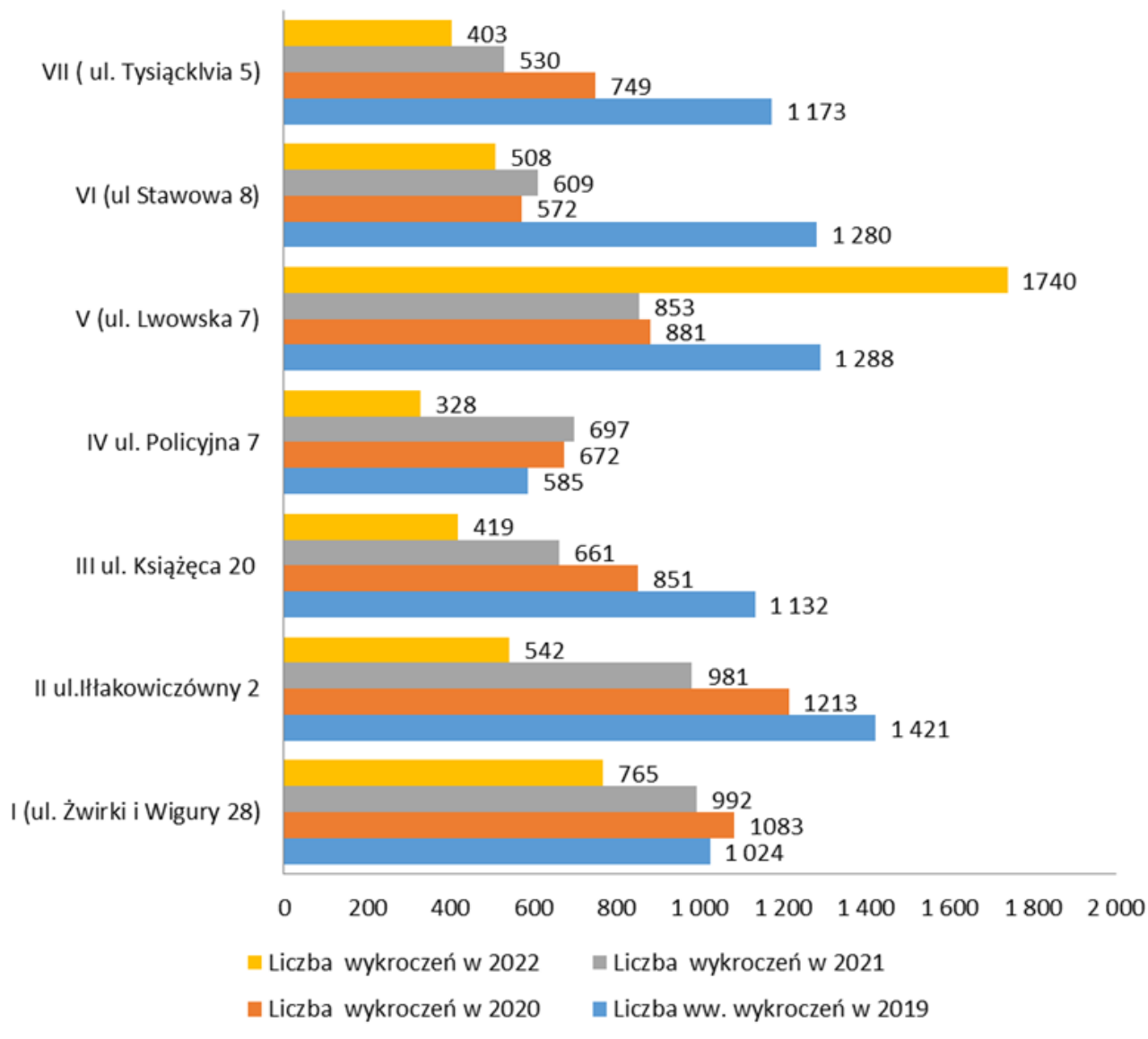

Na podstawie powyżej zamieszczonego wykresu dostrzegalnym jest, że liczba wykroczeń określonych w dyspozycji art 43' ust. 1, dotyczących spożywania alkoholu w miejscach publicznych, ujawnionych przez funkcjonariuszy podległych Komendzie Miejskiej Policji w Katowicach, miało w latach 2015 -2018 tendencję spadkową: spadek o około 14 % w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, o około 6 % w 2017r. w stosunku do 2016r. oraz o około 23% w 2018r. w stosunku do 2017r. W 2019 roku nastąpił wzrost liczby wykroczeń w stosunku do roku 2018 o prawie 14%. W 2020 roku spadek w stosunku do roku poprzedniego o 13%, a w 2021 r. nastąpił minimalny wzrost o 1,16%. Natomiast w 2022 roku nastąpił wzrost o 4,77%

Liczba wykroczeń związanych z zakłócaniem ładu i porządku publicznego oraz zakłócania spoczynku nocnego (bez wydarzeń o charakterze kryminalnym), ujawnionych przez funkcjonariuszy podległych Komendzie Miejskiej Policji w Katowicach w rozbiciu na poszczególne komisariaty:

Komisariaty Policji:	Liczba wykroczeń w 2019	Liczba wykroczeń w 2020	Liczba wykroczeń w 2021	Liczba wykroczeń w 2022
I ul. Żwirki i Wigury 28	1 024	1083	992	765
II ul. Hłakowiczówny 2	1 421	1213	981	542
III ul. Książęca 20	1 132	851	661	419
IV ul. Policyjna 7	585	672	697	328
V ul. Lwowska 7	1 288	881	853	1740
VI ul Stawowa 8	1 280	572	609	508
VII ul. Tysiąclecia 5	1 173	749	530	403

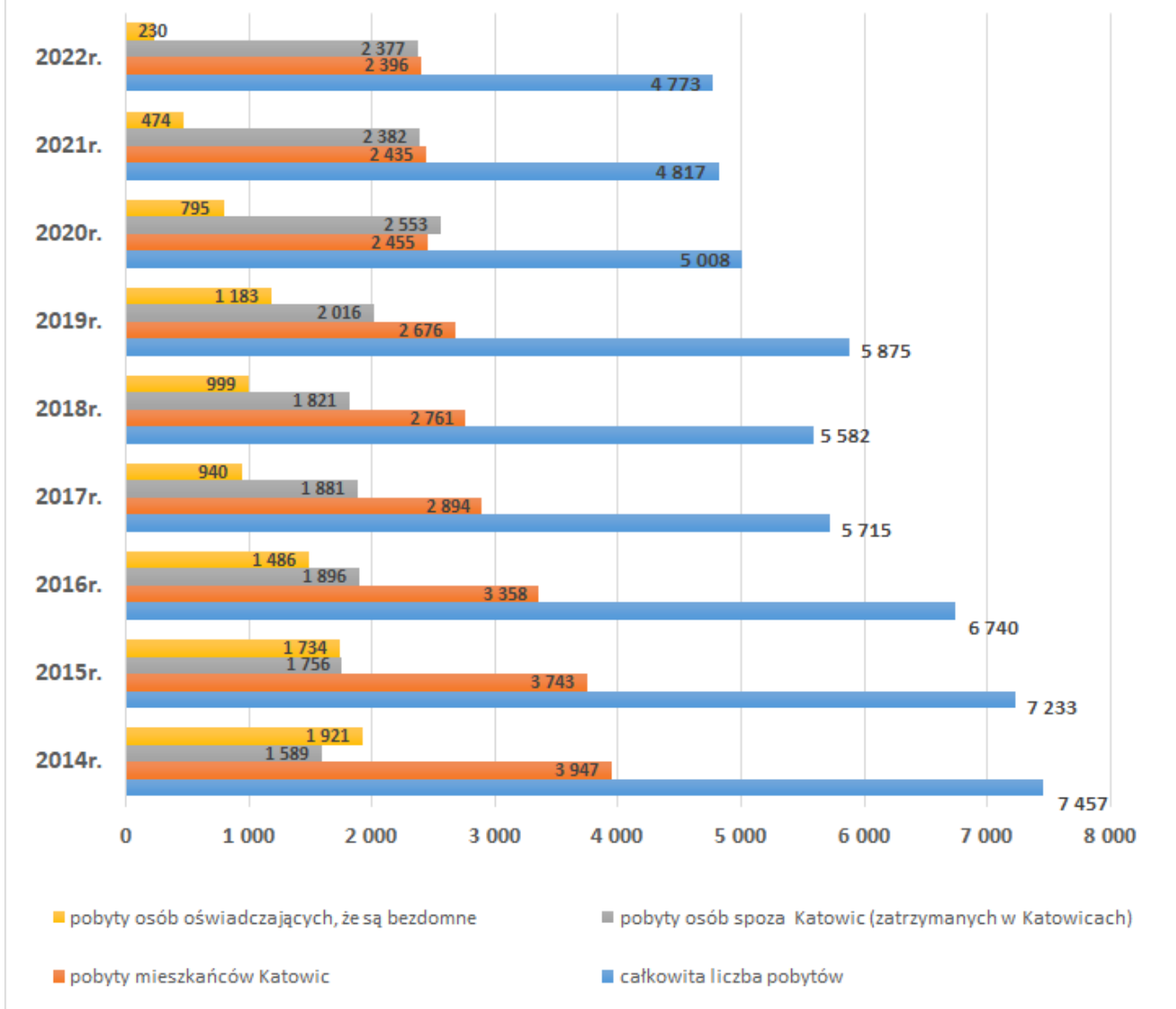
Liczba wykroczeń związanych z zakłóceniem ładu i porządku publicznego oraz zakłócenia spoczynku nocnego, ujawnionych przez funkcjonariuszy w podziale na komisariaty

Na podstawie policyjnych baz danych można uzyskać jedynie ogólną informację w zakresie liczby ujawnionych wykroczeń na obszarze podległym danemu Komisariatowi Policji w Katowicach. Spowodowane jest to faktem, że Policja nie prowadzi statystyki, w której wyszczególnione są wykroczenia w danej dzielnicy czy też ulicy.

Wyniki w 2022 roku w zestawieniu z latami poprzednimi wykazują długofalowy spadkowy trend liczby ujawnionych wykroczeń na terenie prawie wszystkich Komisariatów Policji w Katowicach. Jedynie na terenie Komisariatu Policji V nastąpił bardzo znaczący wzrost (o 104%). Komenda Miejska Policji wskazuje, że wynika to z aktywności działań Policji ponieważ dzielnicowi KP V prowadzą obecnie 100% działań priorytetowych o charakterze przeciwdziałaniu wykroczeniom społecznie uciążliwym. Dla porównania w skali całej jednostki wskazany charakter planów działań priorytetowych stanowi mniej niż 50%. Taki stan rzeczy wskazuje na wzmożone działania ukierunkowane na ujawnianiu maksymalnej liczby wykroczeń uciążliwych społecznie, w tym spożywaniu alkoholu w miejscu publicznym.

Pobyty w Miejskiej Izbie Wytrzeźwień

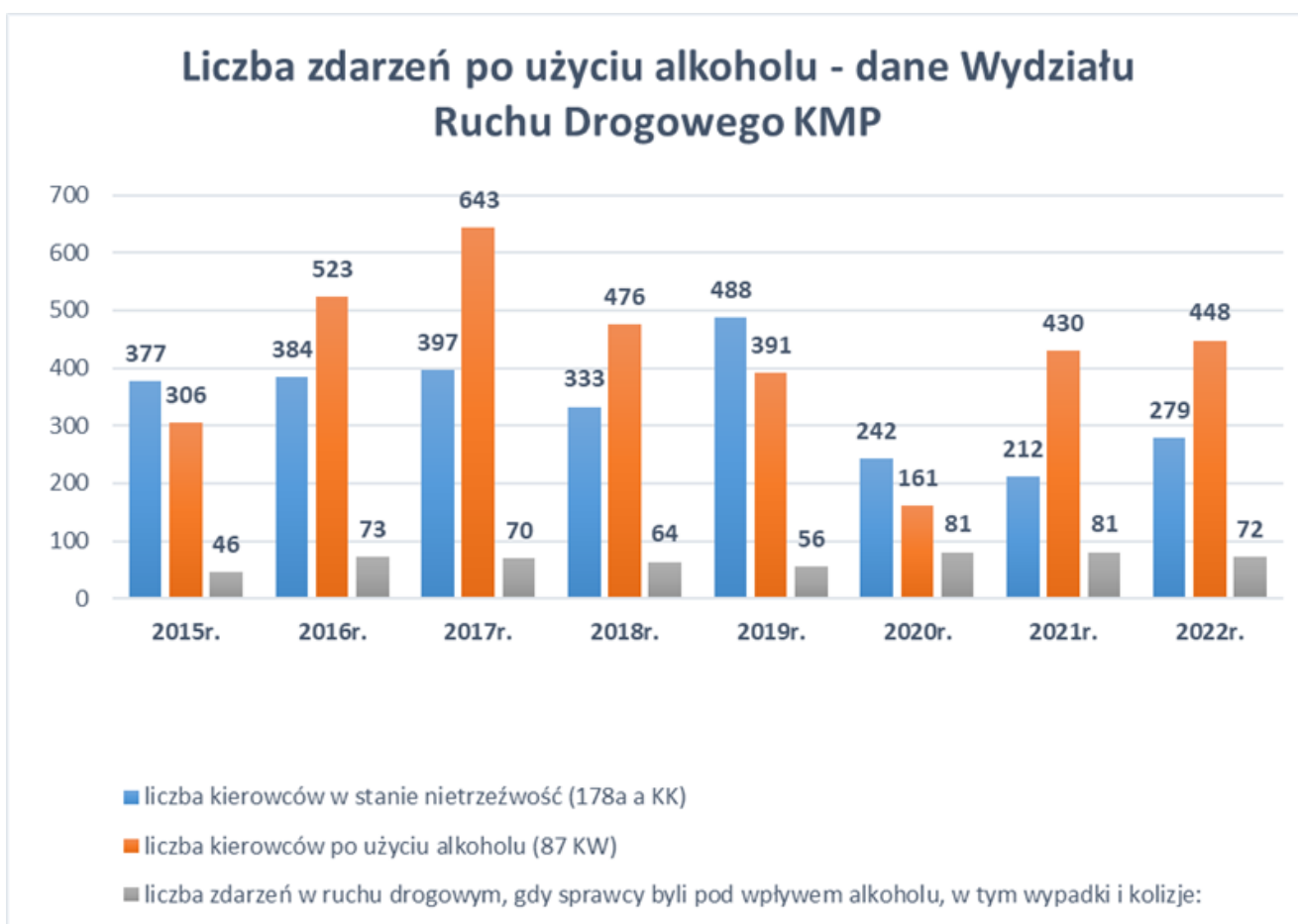
Analiza liczby przyjęć osób do wytrzeźwienia w Miejskiej Izbie Wytrzeźwień na przestrzeni ostatnich 7 lat wykazuje regularną tendencję spadkową w zakresie:

- całkowitej liczby pobyć (w 2015 roku spadek w stosunku do roku 2014 o 3%, w 2016 roku spadek w stosunku do roku 2015 o 7,3%, w 2017 roku spadek w stosunku do roku 2016 o 4,7%, w 2018 roku spadek w stosunku do 2017 roku o 2,4%). Utrzymanie się tego wskaźnika w 2019 roku na poziomie uzyskanym w roku poprzednim oraz ponowny spadek w 2020 roku w stosunku do roku poprzedniego o prawie 15%, a w 2021 roku w stosunku do 2020 roku spadek o prawie 4%, w 2022 w stosunku do 2021 roku spadek o prawie 1%
- pobyć mieszkańców Katowic (w 2015 roku spadek w stosunku do roku 2014 o 5,17%, w 2016 roku spadek w stosunku do roku 2015 o 10,29%, w 2017 roku spadek w stosunku do roku 2016 o 13,7%, w 2018 roku spadek w stosunku do 2017 roku o 4,6%, w 2019 roku spadek w stosunku do 2018 roku o 3 %, a w 2020 roku w stosunku do 2019 roku o 8%, a w 2021 roku w stosunku do 2020 roku o 0,8%), w 2022 w stosunku do 2021 roku spadek o 1,6%

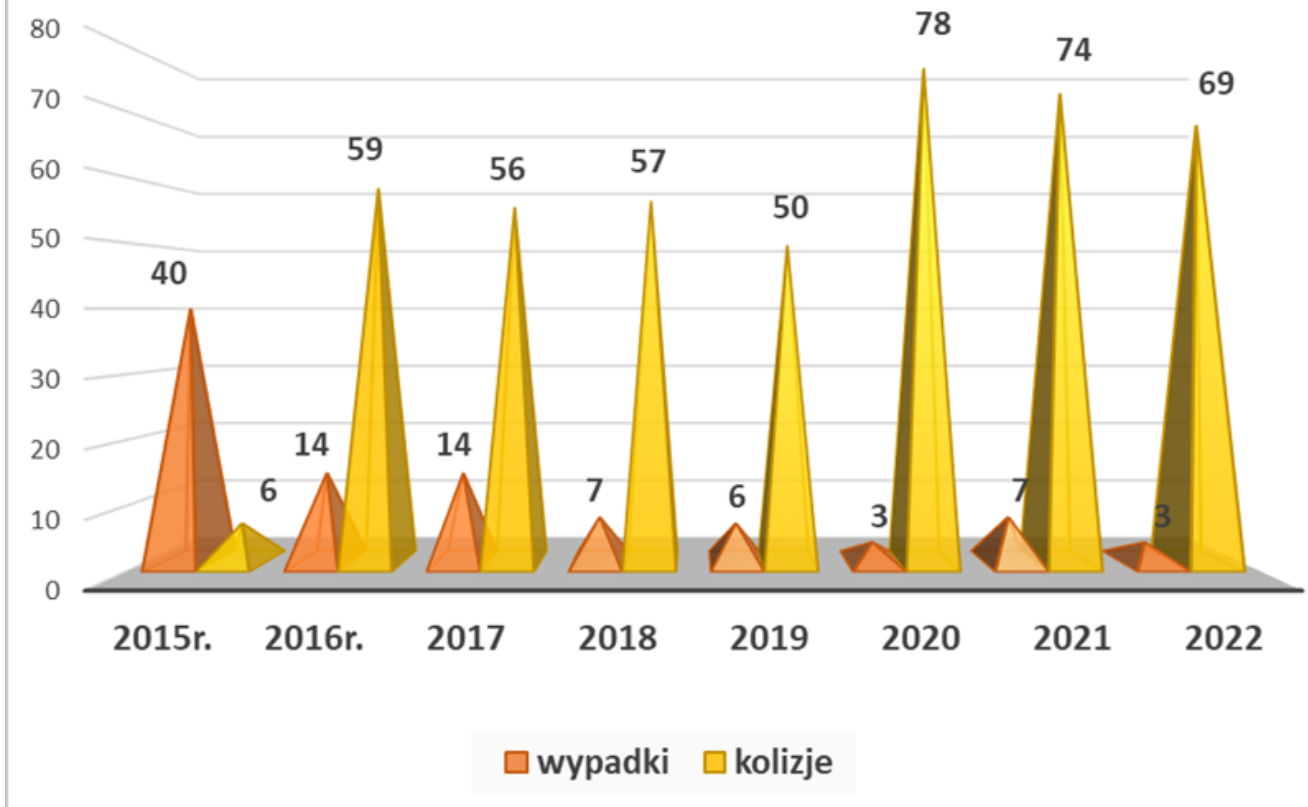
- pobyków osób deklarujących się jako bezdomni (w 2015 roku spadek w stosunku do roku 2014 o 9,74%, w 2016 roku spadek w stosunku do roku 2015 o 14,3%, w 2017 roku spadek w stosunku do roku 2016 o 37,2%; natomiast wzrost w tym zakresie nastąpił w 2018 roku w stosunku do 2017 roku o 6,2% oraz w 2019 roku w stosunku do 2018; w 2020 roku spadek w stosunku do roku 2019 o 67,2%, w 2021 roku spadek w stosunku do roku 2020 roku aż o prawie 68%, w 2022 w stosunku do 2021 roku spadek o 51,5%

Wzrost liczby pobyków w MIW dotyczy jedynie osób spoza Katowic – stwierdza się regularny wzrost w tym zakresie od 2014 roku do 2020 roku; w 2020 roku stosunku do roku 2019 wzrost o 26,6%, natomiast w stosunku do 2014 roku aż o 60,7%. Może to wynikać z bogatej oferty atrakcyjnych wydarzeń i imprez, które przyciągają widzów i uczestników z całej Polski.

Dopiero w 2021 roku nastąpił spadek w stosunku do 2020 roku o 7,18%, ale i tak było to więcej w stosunku do liczby osób przyjętych w roku 2019 i w latach poprzedzających. Natomiast w 2022 roku w stosunku do 2021 roku nastąpił spadek o 0,21 %.

Liczba zdarzeń w ruchu drogowym, gdy sprawcy byli pod wpływem alkoholu

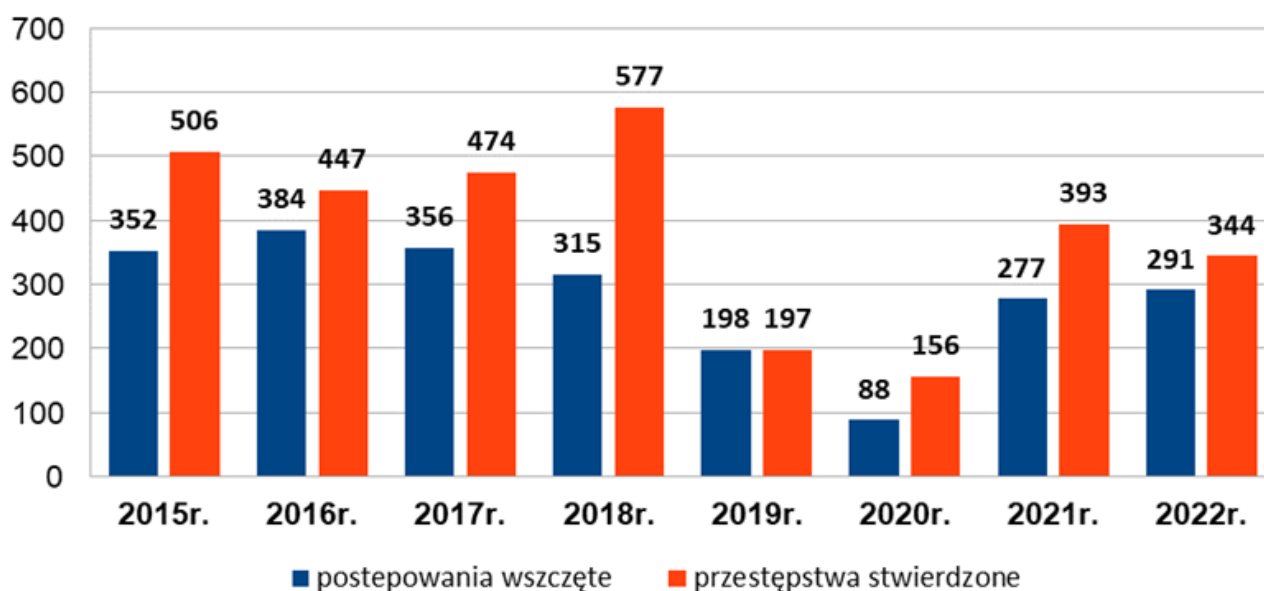

Powyższe wykresy pokazują, że liczba zdarzeń po użyciu alkoholu na przestrzeni lat 2015 - 2021 przedstawia się w następujący sposób:

- **liczba zdarzeń drogowych, gdy sprawcy byli pod wpływem alkoholu** wyraźnie wzrosła w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, a następnie odnotowano ich spadek – aż do roku 2019, natomiast w roku 2020 nastąpił ich wzrost, który w 2021 roku utrzymał się na identycznym poziomie jak w roku poprzednim, w 2022 roku nastąpił spadek w stosunku do roku poprzedniego o 9 zdarzeń; zauważalnym jest fakt, że sprawcami kolizji na terenie Katowic, są nie tylko mieszkańcy naszego miasta, ale także osoby wyłącznie przemieszczające się głównymi ciągami komunikacyjnymi przebiegającymi przez Katowice
- **liczba zatrzymanych kierowców po użyciu alkoholu** tzn. gdy zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,2 do 0,5 promila: w 2016 roku wzrost w stosunku do 2015 roku o 70,9% roku, wzrost w 2017 roku w stosunku do 2016 roku o 22,9%, następnie odnotowano spadek w 2018 roku w stosunku do 2017 roku o 26%, w 2019 roku w stosunku do roku 2018 o 18% oraz w roku 2020 w stosunku do 2019 aż o 58%. W 2021 roku liczba zatrzymanych kierowców po użyciu alkoholu wyniosła 431 (czyli aż o 167 % więcej niż w roku poprzednim). Wzrost liczby kierujących w stanie po użyciu alkoholu w roku 2021 w porównaniu do roku ubiegłego może być spowodowany wejściem ustawy z dnia 30 marca 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.Poz. 720) dot. użytkowników hulajnóg elektrycznych, urządzeń transportu osobistego gdzie zostały uregulowane przepisy dot. wymienionych środków transportu a ich użytkownicy są określani mianem kierujących. W związku z powyższym traktowani są oni traktowani na takich samych zasadach jak rowerzysta w stanie po użyciu alkoholu. Również aktywność policjantów Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Katowicach przyczyniła się do tego wzrostu gdyż dokonywali kontroli kierujących ww. środków transportu. Należy również nadmienić iż, rok 2020 był rokiem w którym obowiązywał stan pandemii spowodowany przez wirusa SARS-CoV-2 (COVID 19) a także związanymi z nim obostrzeniami w tym ograniczeń w poruszaniu się. W 2022 roku nastąpił wzrost w stosunku do 2021 roku o 4,19%

- **liczba zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwości** tzn. gdy zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila: wzrost o 1,86% w 2016 roku w stosunku do 2015 roku oraz wzrost o 3,38% w 2017 roku w stosunku do 2016 roku, spadek o 16,23% w 2018 roku w stosunku do 2017 roku, wzrost o 46 % w 2019 roku w stosunku do 2018 roku oraz spadek o 50% w 2020 roku w stosunku do 2019 roku (co wynikało ze znacznie mniejszego ruchu pojazdów na drogach oraz nie wykonywanie badań przesiewowych przez funkcjonariuszy Wydziału Ruchu drogowego KMP w Katowicach). W 2021 roku w stosunku do 2020 roku nastąpił spadek o 12,4% W 2022 roku w stosunku do 2021 roku nastąpił wzrost o 31,6%.
- na przestrzeni lat 2015-2019 odnotowano zdecydowane zmniejszenie **liczby wypadków, podczas których sprawcy byli pod wpływem alkoholu**: spadek o 65% w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, który utrzymał się w 2017 roku na poziomie tej samej liczby wypadków, co w roku 2016, oraz kolejny spadek o 50% w 2018 roku w stosunku do 2017 roku i utrzymanie się bardzo zbliżonej liczby (o 1 mniej) tego typu wypadków w 2019 roku, natomiast w 2020 roku odnotowano tylko 3 wypadki gdy sprawcy byli pod wpływem alkoholu. W 2021 roku 7, a w 2022 roku ponownie tylko 3 wypadki tego typu.

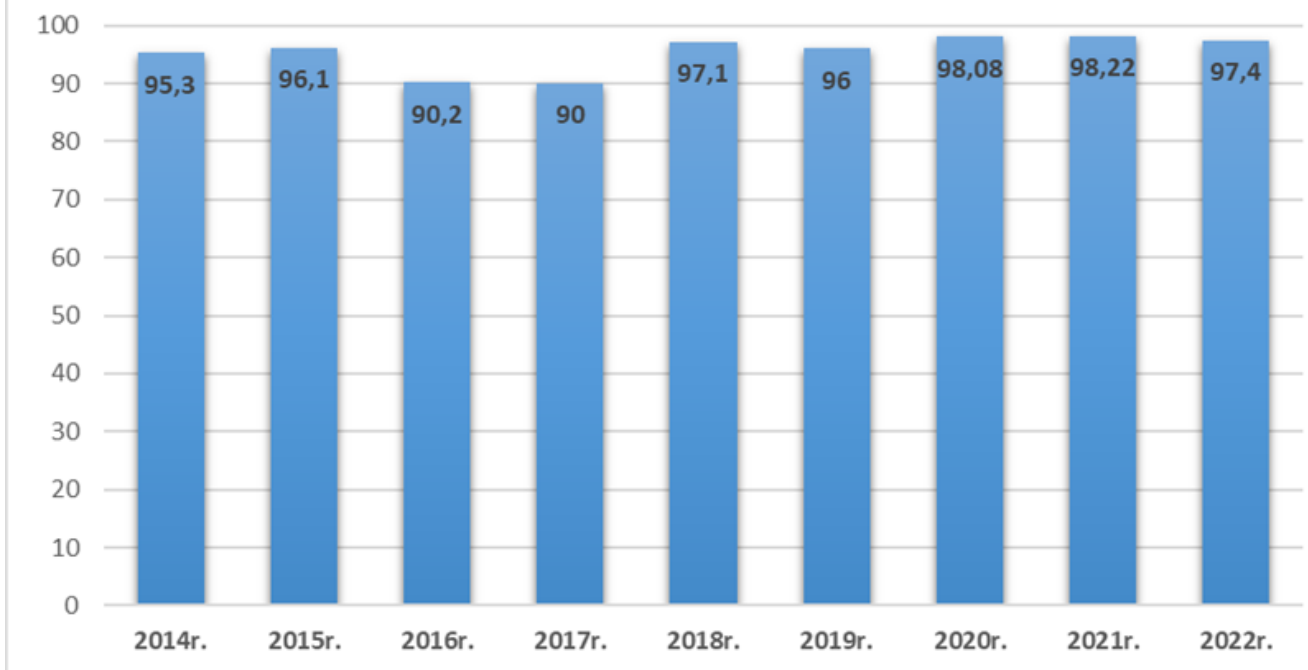
Przestępczość narkotykowa - dane KMP w Katowicach

Zestawienie danych statystycznych związanych z działaniami Wydziału d/w z Przestępczością Narkotykową Komendy Miejskiej Policji w Katowicach wykazuje, że **liczba wszczętych postępowań** była na przestrzeni ostatnich 8 lat największa w 2016 roku. W 2017 roku spadła w stosunku do 2016 roku o 28, a w 2018 roku spadła w stosunku do 2017 roku o 41. W kolejnych latach następował dalszy spadek liczby wszczętych postępowań: w 2019 roku w stosunku do 2018 roku o 123, a w 2020 roku w stosunku do 2019 roku o 110. Natomiast w 2021 roku było ich 277, a zatem aż o 189 więcej niż w roku poprzednim. Różnica wynika z intensywności policyjnych interakcji (legitymowań, interwencji), gdzie w 2020 roku z powodu obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych była mocno ograniczona mobilność i obecności ludzi w przestrzeni publicznej, pojawiły się zdecydowane ograniczenia w organizacji imprez, co skutkowało zdecydowanym zmniejszeniem liczby ujawnień przy tej okazji. W 2022 roku w stosunku do 2021 roku nastąpił wzrost o 14.

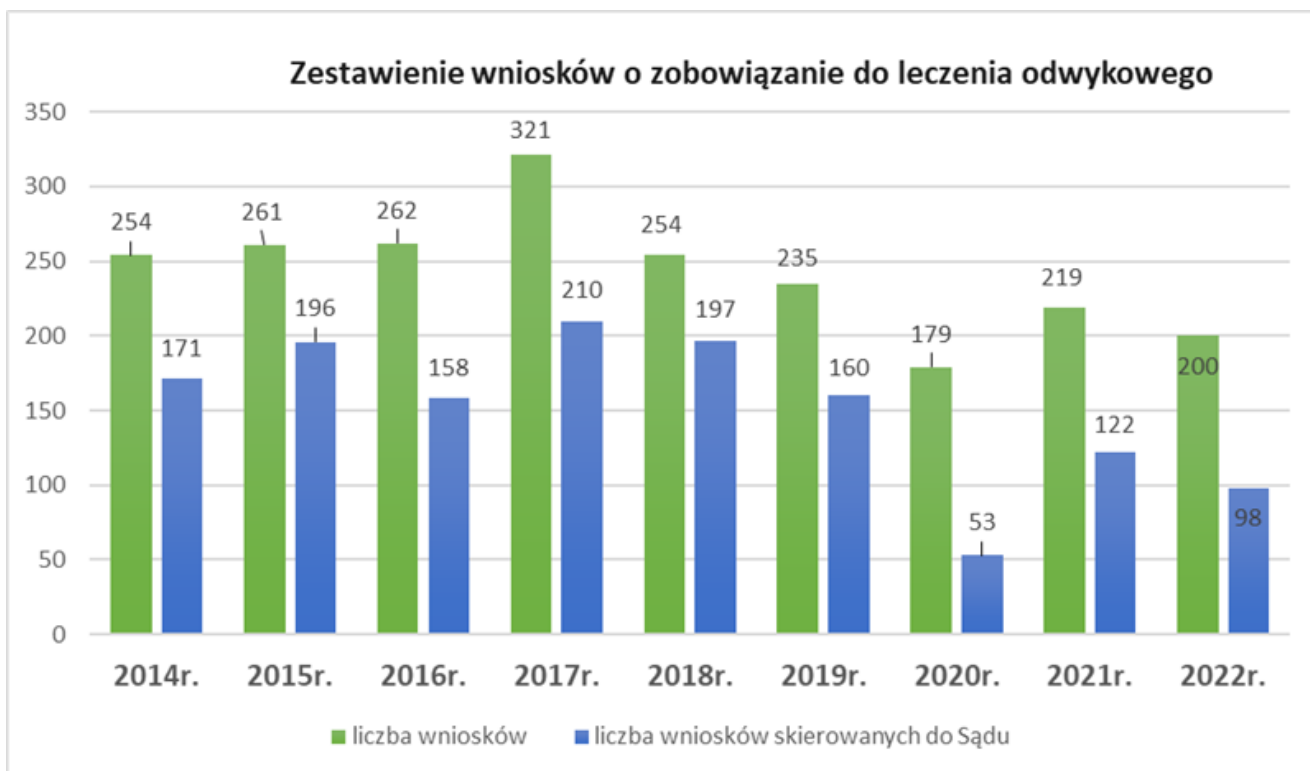
W zakresie **przestępstw stwierdzonych** najwięcej w porównywanym okresie było ich w roku 2018. Również w 2021 roku odnotowano bardzo duży wzrost w stosunku do 2020 roku, bo aż o 237 czyli prawie 152%. Natomiast w 2022 roku nastąpił spadek w stosunku do 2021 roku o 49 czyli o 12,5%.

Przestępczość narkotykowa - % wykrycia

Powyższy wykres obrazuje poziom wykrywalności w zakresie przestępczości narkotykowej, który w 2015 roku wzrósł o 0,8 punktu procentowego w stosunku do roku 2014. Natomiast w roku 2016 zmalał w stosunku do roku 2015 o 5 p.p., w 2017 zmalał w stosunku do 2016 roku o 0,2 p.p. a w 2018 roku wzrósł o 7,1 p.p. w stosunku do 2017 roku i utrzymał się na bardzo zbliżonym poziomie w 2019 roku. W 2020 roku nastąpił wzrost wykrywalności w stosunku do 2019 roku o 2,0 p.p. a w 2021 roku w stosunku do 2020 roku o 0,14 p.p. Natomiast w 2022 roku w stosunku do 2021 roku spadek o 0,82 p.p.

Podstawową drogą rozpowszechniania „dopalaczy” jest Internet, przez co programy profilaktyczne zmierzające do uświadomienia szkodliwości tych substancji oraz przyjęcia właściwych postaw wobec nich przez młodzież są kierowane jak najszerzej, bez ograniczania się do konkretnych dzielnic bądź szkół. Straż Miejska nie ma w zakresie swoich kompetencji działań związanych ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej.

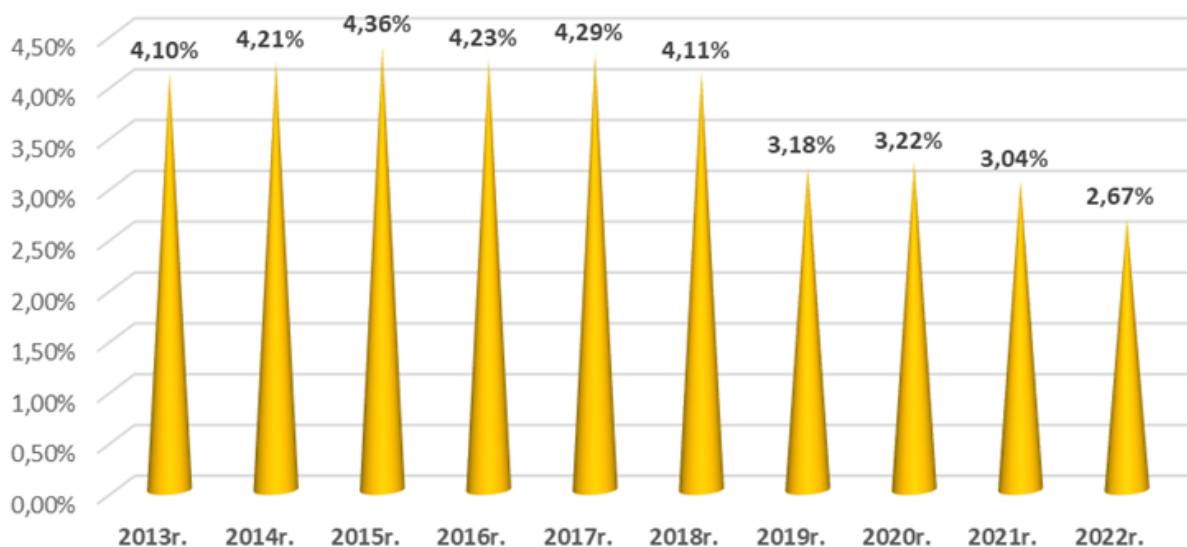
Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego wpływających do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2014-2016 oraz 2018 utrzymywała się na bardzo zbliżonym poziomie, natomiast w 2017 roku wzrosła o około 22% w stosunku do pozostałych lat. W dwóch kolejnych latach tj. 2018 i 2019, a zwłaszcza w roku ubiegłym nastąpił spadek liczby wniosków. Wynikało to z głównie z tego, że wiele osób wobec których wszczęto w 2017 roku procedurę o zobowiązanie do leczenia odwykowego została skierowana na leczenie odwykowe przez Sąd Rejonowy lub podjęła samodzielnie leczenie i jest stale (zwykle raz w miesiącu) monitorowana przez Zespół ds. Leczenia Odwykowego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Sprawy przekazywane są do Sądu Rejonowego, gdy osoby wobec których złożono wnioski do Komisji nie podejmują dobrowolnie leczenia odwykowego lub je przerywają.

Zmniejszyła się liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, które wpłynęły do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2020 roku – było ich mniej o prawie 25% w stosunku do roku poprzedniego. Wpływ na to miały wprowadzone obostrzenia sanitarno-epidemiologiczne w związku z pandemią COVID-19, co ograniczyło możliwość bezpośrednich kontaktów pracowników socjalnych z mieszkańcami. W związku ze zmniejszoną liczbą wniosków oraz ograniczeniem posiedzeń Zespołu ds. Leczenia Odwykowego, a także ograniczeń w działalności leczniczej placówek odwykowych (terapia w okresach lockdownów wyłącznie metodą teleporady) spadła bardzo znacząco, bo prawie o 70 % liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego kierowanych do Sądu Rejonowego.

Natomiast w 2021 roku odnotowano wzrost liczby wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego - w stosunku do 2020 roku o 22,3%. Natomiast liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego wzrosła w 2022 roku w stosunku do 2021 roku nastąpił spadek o 8,7%.

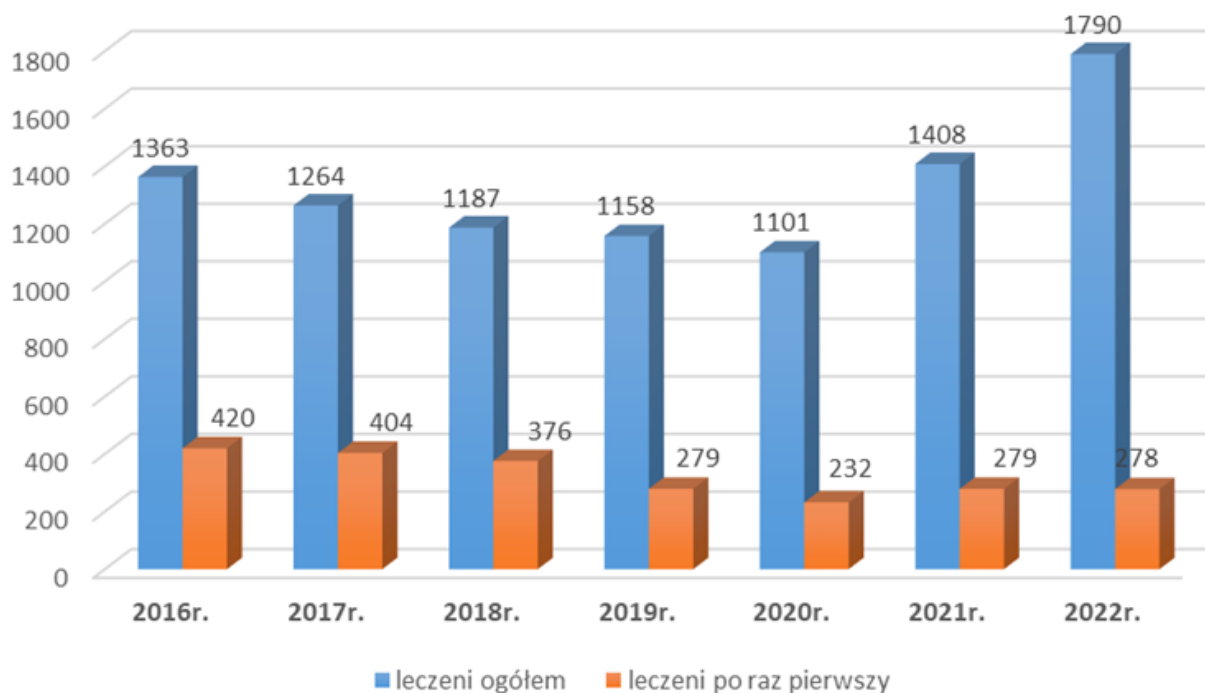
Liczba osób korzystających z pomocy MOPS na przestrzeni ostatnich 7 lat stopniowo maleje. **Procentowy udział osób/rodzin z problemem alkoholowym w ogólnej liczbie beneficjentów MOPS** utrzymywał się w latach 2013-2018 na zbliżonym poziomie i wynosił nieznacznie ponad 4%; natomiast w latach 2019, 2020 i 2021 spadł do trochę ponad 3%. Natomiast w 2022 roku spadł do 2,67%.

Udział procentowy osób z uzależnieniami w ogólnej liczbie korzystających z MOPS

Analiza liczby ofiar przemocy objętych pomocą Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS ze względu na miejsce ich zamieszkania, nie wykazała istotnych różnic pomiędzy poszczególnymi dzielnicami miasta Katowice.

Chorzy leczeni w jednostkach leczenia ambulatoryjnego w Katowicach - zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu

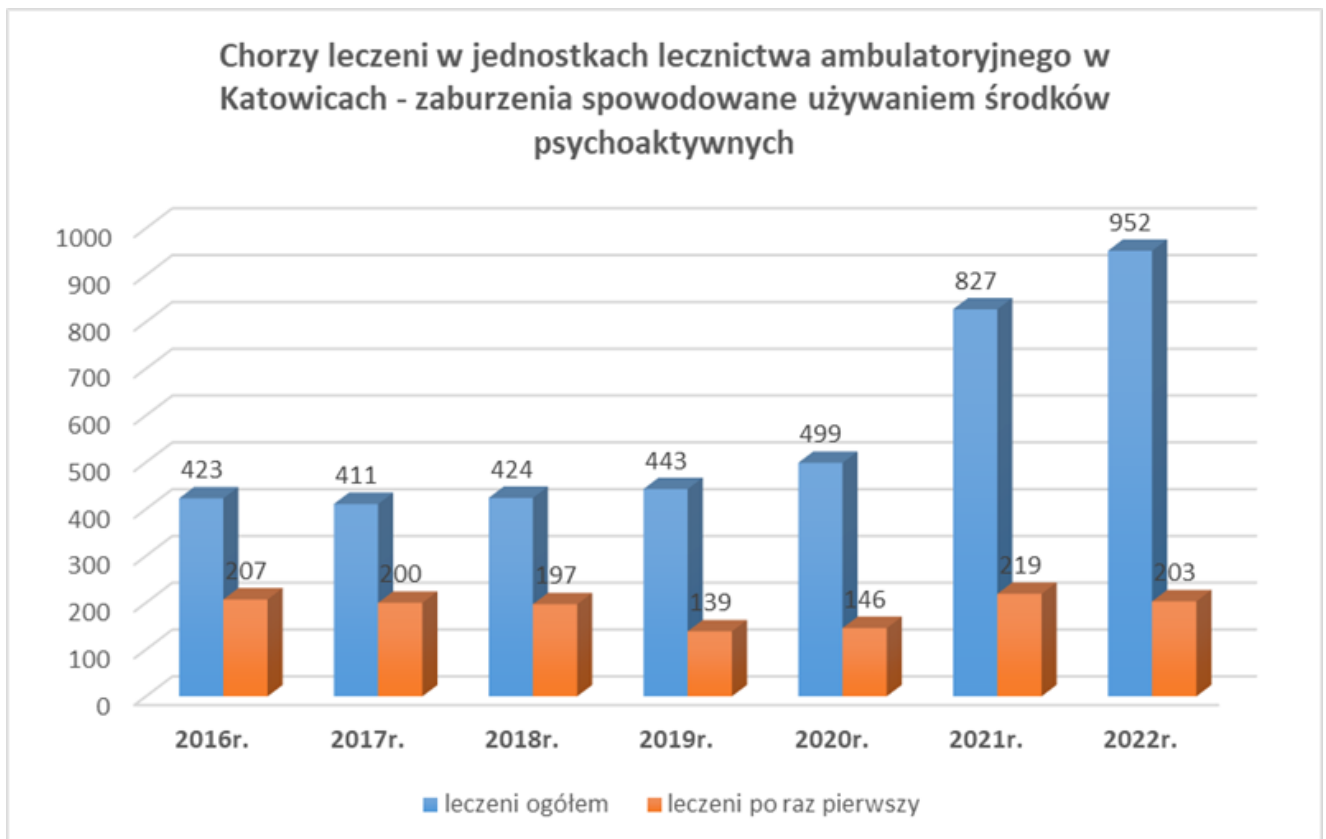
Liczba pacjentów leczonych w jednostkach leczenia ambulatoryjnego w Katowicach, ze względu na zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu, malała sukcesywnie od 2016 do 2020 roku. W roku 2020 w stosunku do 2019 roku liczba leczonych ogółem spadła prawie o 5% (a w stosunku do 2016 roku o 20,2%),

natomiast leczonych po raz pierwszy w 2020 roku spadła w stosunku do roku 2019 o 17% (a stosunku do roku 2016 aż o 45%).

W 2021 roku w stosunku do 2020 roku odnotowano w tej kategorii pacjentów wyraźny wzrost:

- wśród leczonych ogółem o prawie 28%,
- wśród leczonych po raz pierwszy o około 20%.

W 2022 roku tendencja z poprzednich lat utrzymała się i odnotowano w tej kategorii pacjentów wśród leczonych ogółem wyraźny wzrost o 27% w stosunku do 2021 roku. Wśród leczonych po raz pierwszy w 2022 roku utrzymała się prawie identyczna liczba jak w 2021 roku.

Liczba pacjentów leczonych w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego, z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych, była w ciągu ostatnich 6 lat najwyższa w 2021 roku, natomiast w latach 2016-2019 utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

W 2021 roku w stosunku do 2020 roku odnotowano w tej kategorii pacjentów wyraźny wzrost:

- wśród leczonych ogółem o prawie 66%,
- wśród leczonych po raz pierwszy o około 50%

Poniższy wykres pokazuje jakie rodzaje substancji psychoaktywnych stwierdzano jako zażywane przez osoby leczone ambulatoryjnie w Katowicach. Zdecydowanie najczęściej było to równocześnie **kilka substancji psychoaktywnych lub inne niesklasyfikowane substancje**, najprawdopodobniej tzw. „dopalacze”. Kolejnymi grupami substancji psychoaktywnych najczęściej zażywanych były leki uspokajające i nasenne oraz marihuana. Warto odnotować, że w zakresie pierwszej z wymienionych grup substancji psychoaktywnych odnotowano w 2018 roku znaczący spadek liczby pacjentów w porównaniu do poprzednich kilku lat, w stosunku do 2017 roku o 13,3%, a w 2019 roku w stosunku do 2018 spadł o 2,2%. Natomiast w zakresie zażywania **leków uspokajających i nasennych** odnotowano w 2018 roku spadek liczby pacjentów w stosunku do 2017 roku o 18,3%. Natomiast w 2019 roku nastąpił znaczący wzrost w tej kategorii środków psychoaktywnych, bo w stosunku do 2018 roku aż o 46,5%.

W 2020 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wyraźny wzrost zaburzeń spowodowanych używaniem następujących środków psychoaktywnych:

- kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne: o 14%
- leki usypiające i nasenne: o 26 %

Natomiast w roku 2021 w stosunku do roku poprzedniego nastąpił znaczny wzrost zaburzeń spowodowanych używaniem następujących środków psychoaktywnych:

- kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne: o 65,69%
- leki uspokajające i nasenne: o 52,2%
- marihuana: o 154,5%
- substancje halucynogenne np. LSD: o 52,17%
- inne substancje pobudzające, w tym kofeina: o 136,4%
- używanie tytoniu: o 36,7%

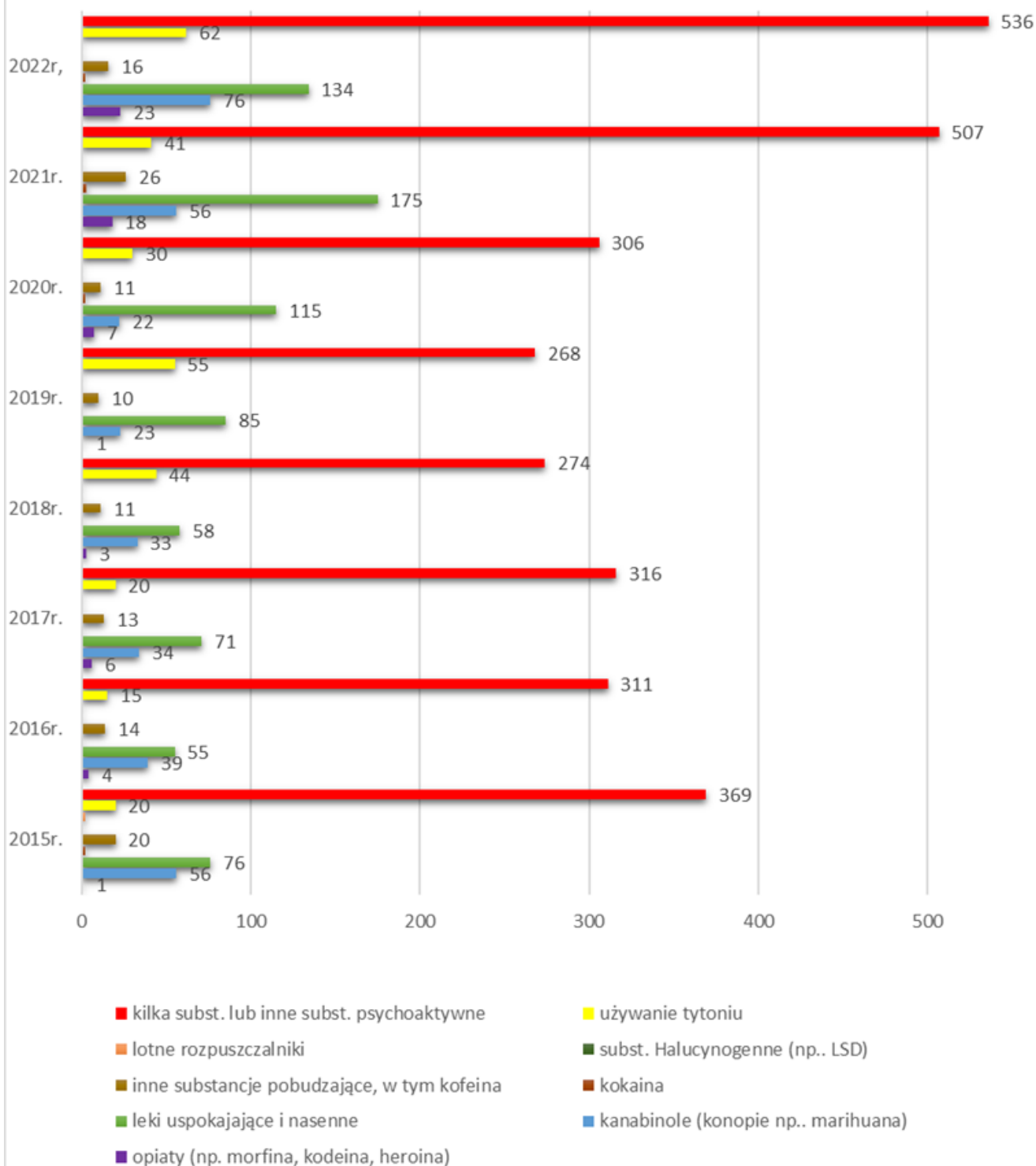
W roku 2022 w stosunku do roku poprzedniego nastąpił dalszy wzrost zaburzeń spowodowanych używaniem następujących środków psychoaktywnych w większości kategorii, jednak dynamika wzrostu z roku poprzedniego uległa wyhamowaniu w większości kategorii substancji psychoaktywnych (z wyjątkiem leków uspokajających i nasennych, marihuany oraz tytoniu gdzie utrzymuje się największy wzrost liczby osób hospitalizowanych w stosunku do roku poprzedniego):

- kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne: wzrost o 5,72%
- leki uspokajające i nasenne: wzrost o 51,22%
- marihuana: wzrost o 35,71,5%
- inne substancje pobudzające, w tym kofeina: spadek o 38,46%
- używanie tytoniu: wzrost 36,7%

Prawdopodobnie wpływ na tak drastyczny wzrost osób leczonych w 2021 roku z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych wynika z pandemii COVID-19: silny i długotrwały stres oraz pogarszająca się kondycja psychiczna społeczeństwa w związku z lękiem wywołanym pandemią oraz wymuszoną izolacją społeczną; ponadto wstrzymanie w 2020 roku przez Ministerstwo Zdrowia bezpośrednich porad przez poradnie specjalistyczne.

W roku 2022 tendencja wzrostowa z poprzedniego roku utrzymała się wśród leczonych ogółem (wzrost w stosunku do 2021 roku o 15%), natomiast wśród leczonych po raz pierwszy pojawiła się tendencja malejąca (spadek w stosunku do 2021 roku o 7,3%).

Zaburzenia spowodowane używaniem środków psychoaktywnych

Podsumowanie i wnioski:

W ramach działań prowadzonych w mieście Katowice **priorytetem jest prowadzenie i wspieranie profesjonalnych, systematycznych i zróżnicowanych oddziaływań wobec dzieci, młodzieży oraz pomocy**

rodzinom szczególnie zagrożonym problemami uzależnienia od alkoholu i narkotyków. Koncentracja na tym kierunku działań, wyakcentowanym spośród szerokiego katalogu zadań określonych przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii, stwarza możliwość łagodzenia szkód doznawanych przez rodziny osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych. Bardzo ważne jest, że udzielanie profesjonalnej pomocy dzieciom i młodzieży ma charakter perspektywiczny, przez co pozwala ograniczać ich problemy także w przyszłości.

Okres izolacji dzieci i młodzieży z powodu zamkniętych szkół szczególnie odcisnął się negatywnym piętnem na ich rozwoju, spowodował nasilające się i coraz gorszy ich stan zdrowia psychicznego. Jedną z poważnych konsekwencji jest nasilona skłonność do zażywania środków psychoaktywnych zmieniających nastroj i większa podatność na uzależnienie się od nich. Dlatego w Programie na 2024 rok kontynuowane jest zadanie włączone w ubiegłym roku: udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży oraz rodzicom, wychowawcom i nauczycielom w celu poprawy zdrowia psychicznego (w tym zapobieganie uzależnieniom) dzieci i młodzieży.

Analiza sprawozdań z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2024 roku, a także w pierwszej połowie 2024 roku wskazuje, że **najliczniejszą grupę odbiorców programu stanowią dzieci i młodzież** korzystający z placówek wsparcia dziennego. Oddziaływania wobec dzieci i młodzieży stwarzają okazje do zaspokajania ich potrzeb psychicznych, nauczania radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz wyrobienia nawyków prowadzenia zdrowego stylu życia. To z kolei zapobiega, lub opóźnia używanie środków psychoaktywnych przez młodych ludzi i pozwala zredukować problemy wynikających z nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków. Wczesna profilaktyka uzależnień ma fundamentalne znaczenie w długofalowej strategii rozwiązywania problemów uzależnień, zatem stanowi uzasadnienie do kontynuowania tych działań w roku 2024.

Analiza przeprowadzona wspólnie z Wydziałem Edukacji i Sportu pozwala stwierdzić, że nie ma w Katowicach dzielnic, w której nie występują problemy natury wychowawczej w szkołach. Nie tylko w dzielnicach, w których mamy do czynienia z ubóstwem i zagrożeniem wykluczeniem społecznym (tj. Załężu, Szopienicach-Burowcu, Śródmieściu, Dąbrówce Małej i Dębie), ale również w rodzinach o wysokim statusie społecznym, które często nie spełniają w wystarczający sposób swojej roli wychowawczej, występują zagrożenia związane z zażywaniem środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzieży. Dlatego trudno jest jednoznacznie wskazać placówki, w których w pierwszej kolejności powinny być realizowane programy profilaktyki uzależnień.

Można powiedzieć, że w obecnych uwarunkowaniach kulturowych, obyczajowych i społecznych można uznać za grupę ryzyka - w różnych oczywiście proporcjach - wszystkich nastolatków. W związku z tym **działaniami z zakresu profilaktyki uniwersalnej**, które są adresowane do całej populacji bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych, **będą objęte szkoły ze wszystkich dzielnic Katowic.**

Natomiast **profilaktyka selektywna** realizowana głównie poprzez **świetlice specjalistyczne, kluby młodzieżowe oraz pracę podwórkową skierowana jest w głównej mierze do dzieci i młodzieży z dzielnic najbardziej zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.**

Profilaktyka selektywna adresowana do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienie problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zdrowia psychicznego.

Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane przez specjalistyczne placówki wsparcia dziennego wobec dzieci pochodzących z rodzin alkoholowych lub przejawiających inne rodzaje dysfunkcyjności.

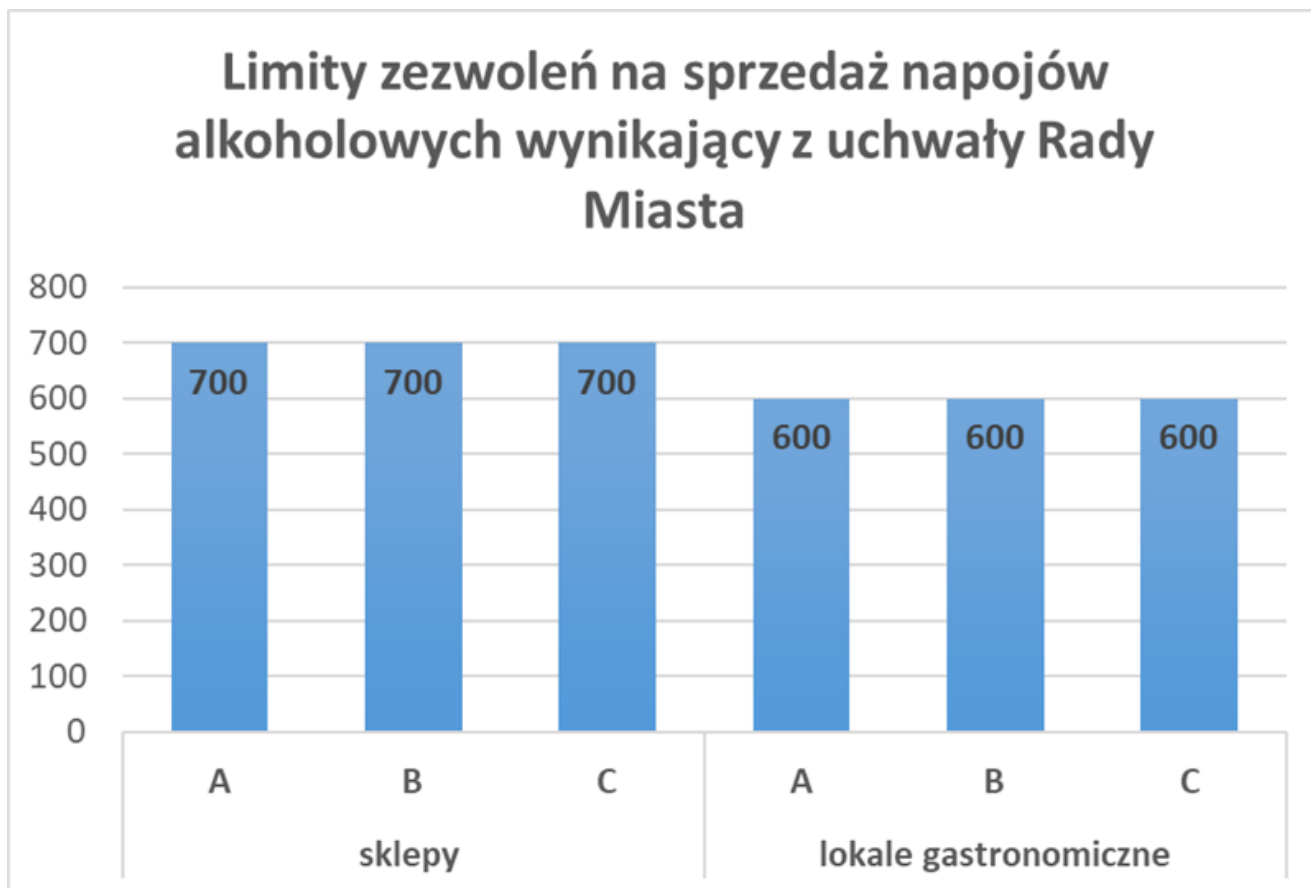
Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu lub wychowującej się w rodzinie niewydolnej wychowawczo, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci.

W 2024 roku będzie utrzymana kontynuacja opisanych działań specjalistycznych. Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zapewniają systemową pomoc całej rodzinie. Realizują ją przy współpracy ze szkołami.

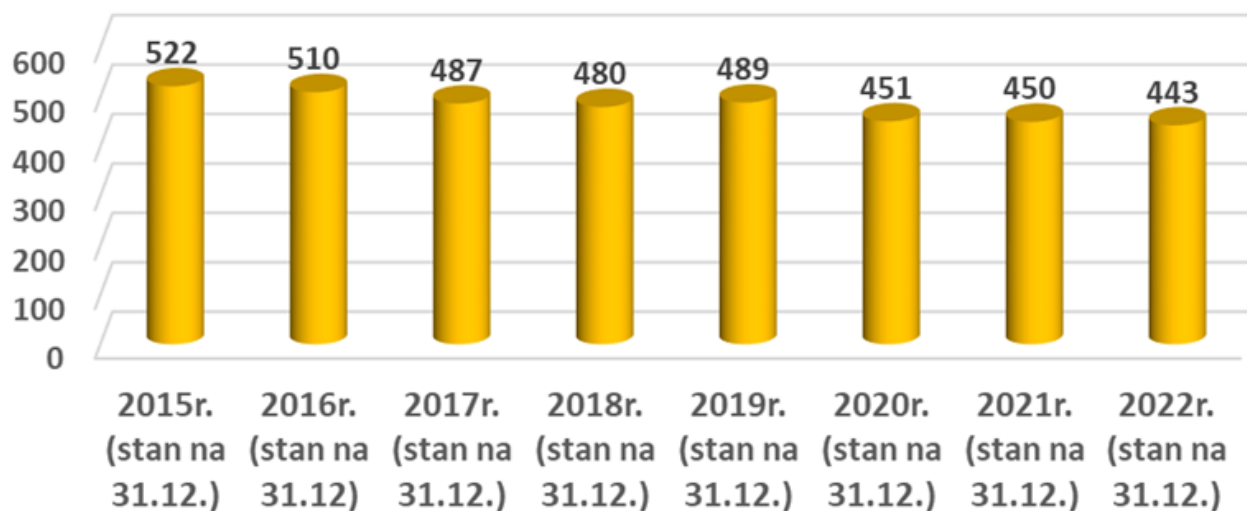
W celu zadbania o poprawę ładu i porządku publicznego konieczne jest dalsze prowadzenie i w miarę możliwości intensyfikowanie działań w zakresie kompetencji Policji i Straży Miejskiej. Bardzo istotne jest

prorowadzenie przez Komendę Miejską Policji regularnych i intensywnych kontroli kierowców pod kątem obecności alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych w ich organizmach oraz działań związanych ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej.

II. DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

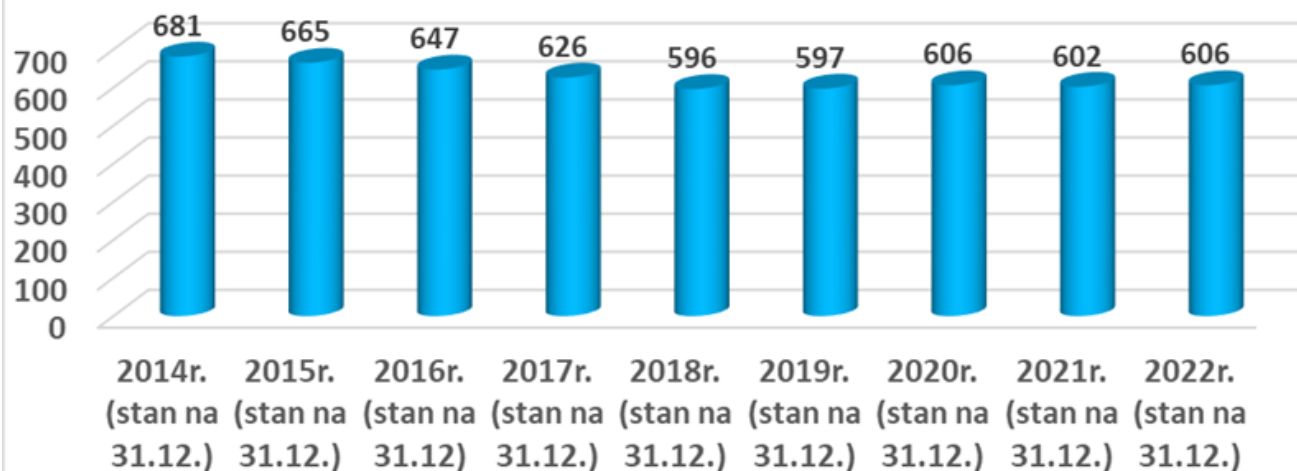

Liczba punktów sprzedaży - lokale gastronomiczne

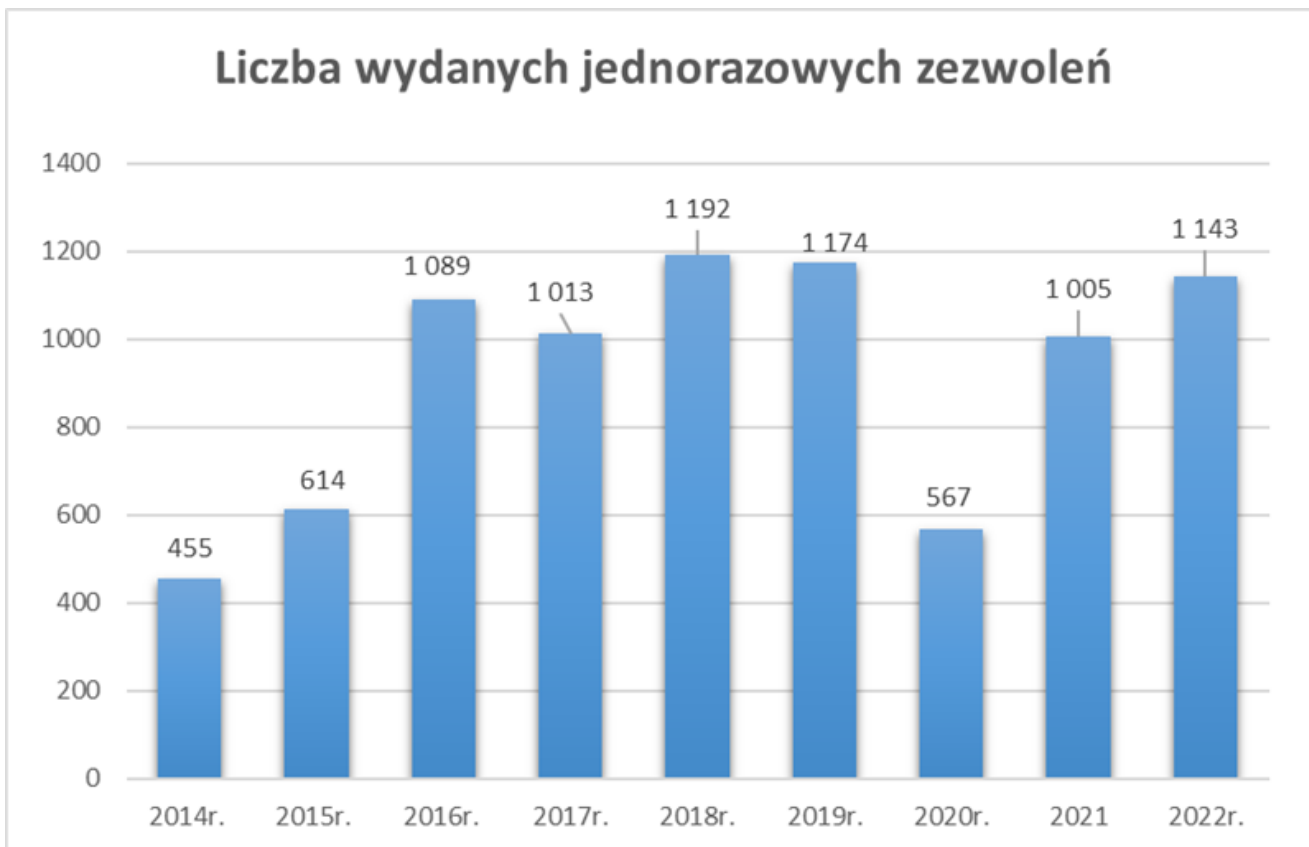
Liczba **lokali gastronomicznych** w mieście Katowice wzrosła w stosunku do poprzedniego roku jedynie w 2015 roku, natomiast przez kolejne 4 lata sukcesywnie malała: o 8% w roku 2018 w stosunku do roku 2015. W 2019 roku nastąpił wzrost w stosunku do roku 2018 o 9 punktów tj. o 1,9%, a w 2020 roku w stosunku do 2019 roku spadek liczby lokali gastronomicznych podających napoje alkoholowe o 38 tj. o 7,8%. W 2021 roku liczba ta utrzymała się prawie na identycznym poziomie. W 2022 roku nastąpił spadek w stosunku 2021 o 7 punktów tj. o 1,5%

Liczba punktów sprzedaży - sklepy

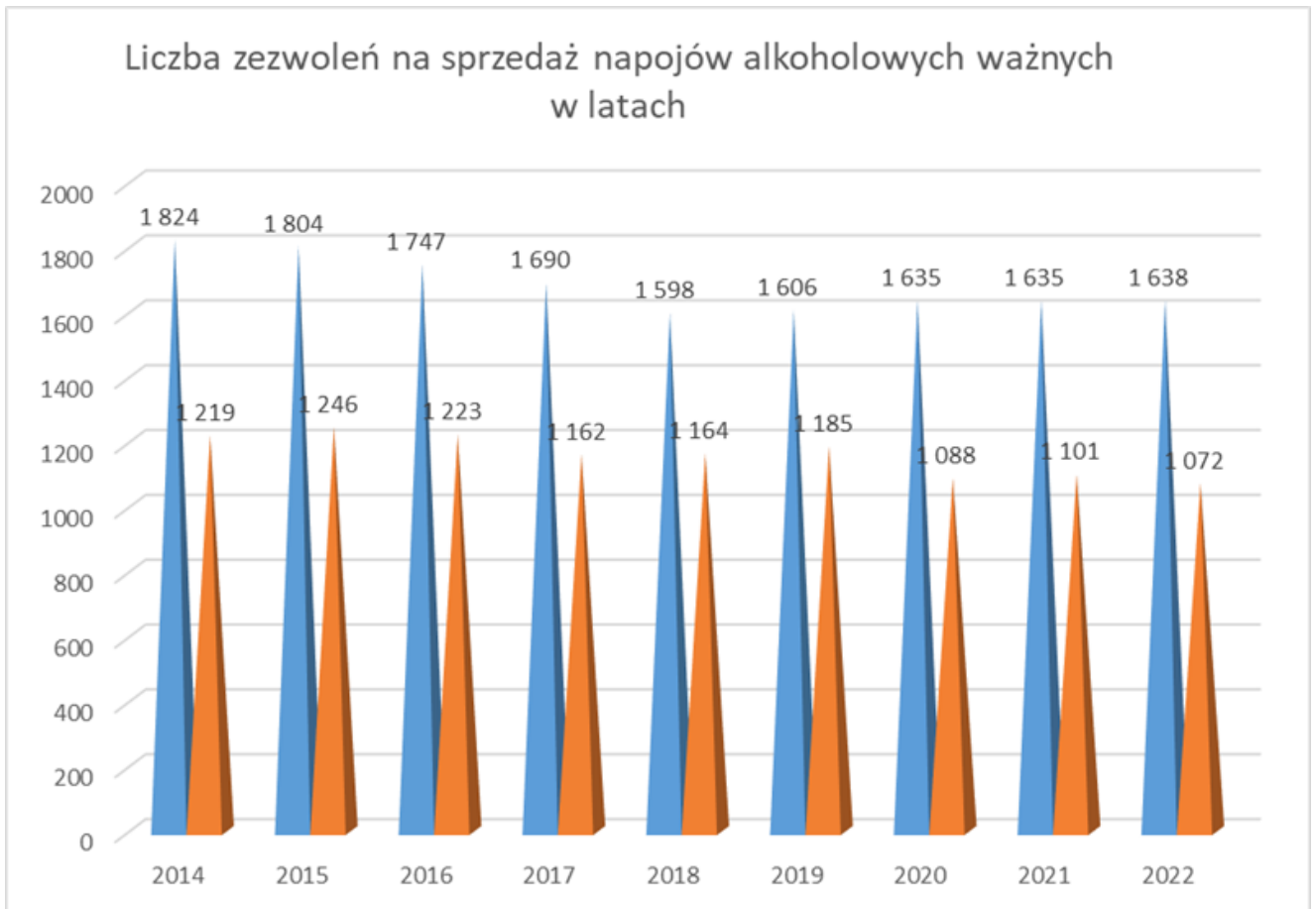

Liczba **sklepów** sprzedających alkohol na terenie Katowic w ostatnich 7 latach sukcesywnie malała: o 12,5% w roku 2019 w stosunku do roku 2014. Natomiast w 2020 roku w stosunku do 2019 roku nastąpił wzrost o 1,5%, a w latach 2021 i 2022 liczba sklepów utrzymywała się prawie na identycznym poziomie.

W ramach limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane są zezwolenia tzw. jednorazowe (maksymalnie na dwa dni handlu alkoholem), które dotyczą sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na imprezach typu festyny, targi, jarmarki. Dynamikę rozwoju tej formy handlu napojami alkoholowymi w Katowicach obrazuje poniższy wykres:

Znaczący i sukcesywny wzrost jednorazowych zezwoleń wydawanych w przeciągu ostatnich lat (zwłaszcza w 2016 roku w stosunku do 2015 roku) wynika w głównej mierze z otwarcia placu na Rynku, który stał się miejscem regularnych jarmarków, podczas których prowadzona jest sprzedaż napojów alkoholowych. W 2020 roku nastąpił gwałtowny spadek tych zezwoleń (o 51,7% w stosunku do 2019 roku) ze względu na przepisy sanitarno-epidemiologiczne wynikające z pandemii COVID-19. Natomiast w 2021 roku bardzo znacząco, aż o 77% zwiększyła się liczba jednorazowych zezwoleń w stosunku do 2020 roku, ale nie osiągnęła liczby z 2019 roku (mniej o 14,4%). W 2022 roku nastąpił dalszy wzrost, bo o 13,7% w stosunku do 2021 roku.

Liczba punktów sprzedaży w odniesieniu do liczby mieszkańców miasta Katowice

Rok	2016r. (stan na 31 grudnia)	2017r. (stan na 31 grudnia)	2018r. (stan na 31 grudnia)	2019r. (stan na 31 grudnia)	2020r. (stan na 31 grudnia)	2021r. (stan na 31 grudnia)	2022r. (stan na 31 grudnia)
Liczba mieszkańców	286 679	281 950	278 736	276 499	272 531	269 367	265 698
Liczba punktów sprzedaży	1 157	1 113	1 076	1 086	1057	1052	1 049
Liczba mieszkańców Katowic przypadająca na jeden punkt sprzedaży alkoholu	247,78	253,32	259,05	254,60	257,83	256,05	253,29

Wg sprawozdania Krajowego centrum Przeciwdziałania uzależnieniom, w Polsce w 2022 roku na jeden punkt sprzedaży alkoholu przypadało 301 osób, a w woj. śląskim: 313.

Ograniczanie sprzedaży napojów alkoholowych:

Zaleca się, aby **maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych** na terenie miasta Katowice przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosiła:

- 700 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
- 700 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 700 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu.

Zaleca się, aby maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Katowice przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosiła:

- 600 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
- 600 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 600 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu.

Zaleca się, aby punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych były usytuowane w odległości co najmniej 50 metrów od szkół lub innych placówek oświatowo-wychowawczych oraz obiektów kultu religijnego. Odległość tę należy mierzyć najkrótszą drogą dojścia, wzdłuż ciągów komunikacyjnych, od wejścia do punktu sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych do czynnego wejścia do budynku chronionego.

Przeprowadzona w 2018 roku analiza dotycząca usytuowania punktów handlu napojami alkoholowymi oraz statystyk wykroczeń związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych w miejscach publicznych prowadzonych przez Policję i Straż Miejską pozwoliła zobrazować dynamikę wykroczeń w przestrzeni miasta oraz natężenia handlu alkoholem. Najwięcej wykroczeń dotyczących spożywania a także usiłowania spożywania alkoholu oraz interwencji skutkujących doprowadzeniem do Izby Wytrzeźwień stwierdzono w Śródmieściu.

W związku z tym Uchwałą Nr LVII/1174/18 Rady Miasta Katowice z dnia 28 czerwca 2018 roku wprowadzono zakaz sprzedaży w godzinach między 22⁰⁰ a 6⁰⁰ napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w Śródmieściu.

Po wejściu w życie ww. uchwały Komenda Miejska Policji poinformowała, że dzielnicowi rejonów gdzie zaczął obowiązywać ten przepis uzyskali w rozmowach z mieszkańcami potwierdzenie, że zmniejszyła się uciążliwość związana z osobami spożywającymi alkohol w bramach i podwórzach.

Analiza liczby zdarzeń związanych z zakłócaniem ładu i porządku publicznego oraz zakłócania spoczynku nocnego w obrębie konkretnych ulic stanowiących ściśle centrum miasta również potwierdziła zasadność podjęcia ww. uchwały.

W wyniku inicjatywy społeczności lokalnych i po przeprowadzeniu konsultacji społecznych dotyczących ograniczenia między godziną 22.00 a 6.00 sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaż na terenie miasta Katowice, rozszerzono ten przepis o dwie kolejne dzielnice tj. Załęże i Szopienice-Burowiec (Uchwała Nr XXXI/636/21 Rady Miasta Katowice z dnia 4 lutego 2021r.), a następnie o Bogucice i Dąbrówkę Małą (Uchwała Nr XLIX/1081/22 Rady Miasta Katowice z dnia 23 czerwca 2022r.) oraz Koszutkę (Uchwała Nr LXIV/1321/23 Rady Miasta Katowice z dnia 25 maja 2023r.)

Zaleca się utrzymanie ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych między godziną 22.00 a 6.00 we wszystkich punktach handlowych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Śródmieścia, Załęża, Szopienic-Burowca, Bogucic, Dąbrówki Małej oraz Koszutki; z możliwością rozszerzenia tego ograniczenia na inne dzielnice. Ograniczenia te winny wynikać z inicjatywy społeczności lokalnej potwierdzonej wynikami konsultacji społecznych.

Niniejszy Program nie zakłada wprowadzenia odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów.

III. REALIZATOR MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Realizatorem Programu jest Urząd Miasta Katowice.

2. Realizator współpracuje w wykonaniu zadań wynikających z Programu z podmiotami wymienionymi w punktach IV oraz VI.

IV. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE PRZY REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach.

2. Placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, przedszkola, szkoły, poradnie psychologiczno – pedagogiczne w Katowicach, które prowadzą profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną dla dzieci i młodzieży.

3. Placówki leczenia odwykowego:

- a) Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy ul. Korczaka 2 działająca w ramach Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr. Krzysztofa Czumy
- b) Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy ul. Korczaka 2 działający w ramach Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr. Krzysztofa Czumy
- c) Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy ul. Korczaka 27 działający w ramach Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr. Krzysztofa Czumy
- d) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia NZOZ „Altermed” przy ul. Podgórznej 4 w Katowicach
- e) NZOZ Ośrodek Promocji Zdrowia Trzeźwości i Rozwoju Osobistego „AZTIRO” przy ul. Rolnej 7 w Katowicach

Wszystkie wyżej wymienione placówki finansowane są w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Współpraca w ramach niniejszego programu polega na kierowaniu do nich, przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach, osób wobec których prowadzone jest postępowanie o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, w tym:

- a) placówki wsparcia dziennego w formie świetlic specjalistycznych i specjalistycznych klubów młodzieżowych,
- b) Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi - podejmuje działania w zakresie pomocy osobom zaburzonym psychicznie z problemem uzależnienia i ich rodzinom,
- c) Ośrodek Interwencji Kryzysowej - udziela rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, podejmuje działania interwencyjne na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia chemicznego lub behawioralnego, zwiększa dostępność w zakresie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- d) Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii podejmuje działania w zakresie uzależnień, związane z poradnictwem i profilaktyką dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, w tym poprzez wsparcie asystenta rodziny,
- e) Działu ds. Osób Bezdomnych prowadzi oddziaływania profilaktyczno-terapeutyczne wobec osób bezdomnych uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych
- f) pracownicy socjalni MOPS zajmujący się osobami z problemem alkoholowym pozostają w stałym kontakcie z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach z którą ustalają tryb postępowania wobec podopiecznych, z wykorzystaniem konsultantów ds. uzależnień MOPS, co ma szczególne zastosowanie w przypadku osób niepełnosprawnych .

5. Komenda Miejska Policji w Katowicach - pełni w szczególności funkcję ochrony przed przemocą w rodzinie oraz egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

6. Prokuratura Rejonowa Katowice- Zachód w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Wschód w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Północ w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Południe w Katowicach - pełnią w szczególności funkcję ochrony przed przemocą w rodzinie.

7. Sąd Rejonowy Katowice-Zachód w Katowicach - Wydziały Rodzinne i Nieletnich orzekają o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

8. Straż Miejska w Katowicach - kontroluje prawidłowość funkcjonowania placówek detalicznych i gastronomicznych handlujących alkoholem, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz prowadzi działania z zakresu prewencji szkolnej.

9. Organizacje pozarządowe oraz podmioty wpisane do ewidencji działalności gospodarczej – realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

10. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Katowicach powoływany przez Prezydenta Miasta Katowice, w skład którego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, które realizują działania określone w programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

V. MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W KATOWICACH

W ramach realizacji zadań własnych gminy wynikających z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Prezydent Miasta Katowice powołał Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

A. Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach:

1. Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii, które w szczególności obejmują:

- a) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniami,
- b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i/lub narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- c) wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

2. Opiniowanie :

- a) projektu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Katowicach, a także sprawozdań z realizacji tego Programu,
- b) ofert składanych w ramach otwartych konkursów dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych (udział co najmniej jednego członka Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach komisji konkursowej, o której mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2013r. o pożytku publicznym i o wolontariacie),
- c) projektów uchwał Rady Miasta Katowice dotyczących m.in.:
 - ustalenia dla miasta Katowice maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscu sprzedaży;
 - zasad usytuowania na terenie miasta Katowice miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
 - ograniczenia godzin sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie miasta Katowice,
- d) wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta Katowice w zakresie określonym w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wyrażanie opinii w tej sprawie w drodze postanowienia.

3. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, w tym:

- a) udzielanie informacji o trybie kierowania na leczenie odwykowe,
- b) informowanie o działalności instytucji, które mogą udzielić pomocy rodzinie z problemem alkoholowym, jak m.in. Sąd, Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, grupy AA, AL-ANON,

- c) przyjmowanie podania o skierowanie na leczenie odwykowe osób zamieszkałych na terenie miasta Katowice i prowadzenie dalszych działań zmierzających do zobowiązania do leczenia odwykowego osoby uzależnionej od alkoholu, w tym:
- d) zbieranie dokumentacji potwierdzającej problemy alkoholowe,
- e) prowadzenie rozmów motywujących osoby uzależnione do podjęcia leczenia odwykowego,
- f) prowadzenie z rodzinami osób uzależnionych od alkoholu wywiadów i rozmów wspierających,
- g) kierowanie na badania psychologiczno-psychiatryczne do biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- h) kierowanie wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- i) współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatami Policji, Prokuraturą i Sądem.

4. Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej zajmującego się organizowaniem, integrowaniem i koordynowaniem działań w tym obszarze problemów oraz w pracach 10 grup roboczych w siedzibach Terenowych Punktów Pomocy Społecznej nr 1-10 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

5. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

6. Prowadzenie wraz z Wydziałem Spraw Obywatelskich kontroli wiarygodności danych złożonych w oświadczeniu o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim.

7. Bieżąca współpraca z Wydziałem Polityki Społecznej.

B. Zasady funkcjonowania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach.

1. Szczegółowe zasady działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach, w tym skład osobowy z podziałem na zespoły tematyczne, określa stosowne zarządzenie Prezydenta Miasta Katowice.

2. Przewodniczącemu, Wiceprzewodniczącemu oraz członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w każdym posiedzeniu Zespołu Inicjująco-Opiniującego, Zespołu ds. Leczenia Odwykowego, Zespołu Kontrolnego oraz Zespołu ds. kontroli wiarygodności danych złożonych w oświadczeniu o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim, w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw.

3. Udział Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego lub członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grup diagnostyczno-pomocowych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy odbywa się w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

VI. CELE I ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Cel główny programu: ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z picia napojów alkoholowych oraz zażywania innych środków psychoaktywnych, a także profilaktyka uzależnień behawioralnych.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz członków ich rodzin

	Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Wykonawcy zadań Programu oraz partnerzy Programu
--	----------------------------	----------------------------------	---

A	<p>prowadzenie w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, które podejmuje działania w zakresie uzależnień, związane z poradnictwem i profilaktyką dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, w tym poprzez wsparcie asystenta rodziny</p>	<p>-liczba rodzin objętych pomocą -liczba konsultacji dla rodzin</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach - Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii</p>
B	<p>prowadzenie oddziaływań profilaktyczno-terapeutycznych wobec osób bezdomnych uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych</p>	<p>-liczba przeprowadzonych oddziaływań -liczba osób bezdomnym włączonych w system pomocy społecznej</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach - Działu ds. Osób Bezdomnych Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i></p>
C	<p>zwiększenie dostępności leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla mieszkańców Katowic, ze szczególnym uwzględnieniem specjalistycznych programów dla dzieci i młodzieży oraz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej</p>	<p>-liczba osób objętych pomocą -ilość udzielonej pomocy (wyrażonej w godzinach lub osobodniach)</p>	<p>Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: specjalistyczne placówki lecznicze, organizacje pozarządowe</i></p>
D	<p>organizowanie grup terapeutycznych oraz wspomaganie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin</p>	<p>- liczba spotkań grup terapeutycznych - liczba osób biorących udział</p>	<p>Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: specjalistyczne placówki lecznicze, organizacje pozarządowe, indywidualni specjaliści prowadzący działalność gospodarczą</i></p>
E	<p>dofinansowanie obozów terapeutycznych dla rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym</p>	<p>- liczba osób biorących udział w obozach</p>	<p>Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i></p>
F	<p>wspieranie działalności punktów informacyjno- konsultacyjnych z zakresu problemów alkoholowych oraz stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych</p>	<p>- liczba udzielonych usług</p>	<p>Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i></p>
G	<p>prowadzenie działań wobec osób uzależnionych od alkoholu w ramach procedury zobowiązania do leczenia odwykowego</p>	<p>-liczba rozpatrzonych wniosków przez MKRPA -liczba spotkań z osobami, zapraszanyimi przez Komisję -liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowanych do Sądu</p>	<p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach <i>Partnerzy: MOPS w Katowicach, Komenda Miejska Policji w Katowicach, MIW i Ośrodek Pomocy dla Osób w Katowicach, Komenda Miejska Policji w Katowicach, Sąd Rejonowy Katowice-Zachód</i></p>

			<p>w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice- Zachód w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Wschód w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Północ w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Południe w Katowicach,</p>
2.Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą domową			
	Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Wykonawcy zadań Programu oraz partnerzy Programu
A	organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno-Pomocowych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą domową	<ul style="list-style-type: none"> - liczba Zespołów Interdyscyplinarnych - liczba Grup Diagnostyczno-Pomocowych 	<p>MOPS w Katowicach – Ośrodek Interwencji Kryzysowej <i>Partnerzy: Komenda Miejska Policji w Katowicach, Sąd Rejonowy Katowice-Zachód w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice- Zachód w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Wschód w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Północ w Katowicach, Prokuratura Rejonowa Katowice-Południe w Katowicach, Urząd Miasta Katowice – Wydział Polityki Społecznej, Urząd Miasta Katowice – Wydział Edukacji i Sportu, Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Katowicach</i></p>
B	prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach	<ul style="list-style-type: none"> -liczba osób korzystających z pomocy -rodzaj udzielonej pomocy i liczba poszczególnych form pomocy -liczba pracowników socjalnych biorących udział w szkoleniach z zakresu uzależnień -liczba konsultacji dla pracowników socjalnych z zakresu uzależnień chemicznych i behawioralnych 	MOPS w Katowicach
C	prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie przez organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> -liczba osób korzystających z pomocy -rodzaj udzielonej pomocy i liczba poszczególnych form pomocy 	<p>Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i></p>
3.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.			

	Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Wykonawcy zadań Programu oraz partnerzy Programu
A	<p>prowadzenie <u>placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</u> w szczególności w formie opiekuńczej i specjalistycznej, w tym: kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych oraz grup profilaktycznych dla młodzieży oraz zlecenie ich prowadzenia organizacjom pozarządowym</p>	<p>- liczba placówek - liczba dzieci objętych pomocą</p>	<p>Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i> MOPS w Katowicach</p>
B	<p>realizacja <u>środowiskowych programów profilaktycznych</u>, prowadzonych przez szkoły wg następujących założeń merytorycznych :</p> <ul style="list-style-type: none"> -realizacja w formie zajęć pozalekcyjnych o charakterze socjoterapeutycznym, kształtujących postawy i zachowania prospołeczne, prezentujące twórcze i inspirujące sposoby spędzania wolnego czasu -realizacja przez współpracujące ze sobą instytucje np. szkoły, terenowe punkty pomocy społecznej, uczniowskie kluby sportowe, organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, -koordynacja merytoryczna przez osobę wyznaczoną przez dyrektora szkoły, w której realizowany jest program; wskazane jest, aby koordynator merytoryczny posiadał kwalifikacje dotyczące pracy psychoprofilaktycznej z dziećmi 	<p>-liczba programów -liczba dzieci uczestniczących w zajęciach -liczba godzin zrealizowanych zajęć</p>	<p>Szkoły w Katowicach, Urząd Miasta Katowice - Wydział Edukacji i Sportu</p>
C	<p>prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych realizowanych poprzez <u>uczniowskie kluby sportowe</u> i uwzględniających następujące elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> -włączanie w zajęcia sportowe zwłaszcza dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji np. materialnej, rodzinnej, wychowawczej, -podjęcie współpracy ze szkołami w realizacji zadań wynikających z programów wychowawczych i programów profilaktyki szkolnej, -realizacji treści profilaktycznych 	<p>-liczba programów -liczba dzieci uczestniczących w zajęciach</p>	<p>Urząd Miasta Katowice - Wydział Edukacji i Sportu <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe (uczniowskie kluby sportowe w Katowicach)</i></p>
D	<p>prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych ze szczególnym uwzględnieniem programów</p>	<p>-liczba programów -liczba dzieci uczestniczących w zajęciach</p>	<p>Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe i specjaliści w zakresie profilaktyki prowadzący działalność</i></p>

	rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz opartych na sprawdzonych strategiach profilaktycznych, mających interaktywny charakter oraz zawierających szczegółowe scenariusze zajęć i ewaluację potwierdzającą skuteczność programu		<i>gospodarczą</i>
E	wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość i wolność od wszelkich uzależnień, w tym behawioralnych dla różnych grup wiekowych	-liczba odbiorców	Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i>
F	udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży oraz rodzicom, wychowawcom i nauczycielom w celu poprawy zdrowia psychicznego (w tym zapobieganie uzależnieniom, także behawioralnym) dzieci i młodzieży,	-liczba osób którym udzielono pomocy, liczba udzielonych porad	Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i> MOPS w Katowicach

4. Nadzór nad placówkami handlującymi napojami alkoholowymi w zakresie przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości

	Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Wykonawcy zadań Programu oraz partnerzy Programu
	Prowadzenie regularnych kontroli w placówkach handlujących napojami alkoholowymi w zakresie przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	-liczba posiedzeń Zespołu Kontrolnego MKRPA oraz przeprowadzonych kontroli -liczba udzielonych mandatów przez Straż Miejską	Miejska Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Katowicach <i>Partnerzy: Straż Miejska w Katowicach, Urząd Miasta Katowice - Wydział Spraw Obywatelskich</i>

VII. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są dochody z opłat za korzystanie z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Środki zaplanowane w budżecie Miasta na 2024 rok na realizację niniejszego Programu wynoszą **12.613.764 zł.**

1. Dysponenci środków finansowych

Dysponenci	Środki finansowane w wysokości:
Urząd Miasta Katowice - Wydział Polityki Społecznej	7.263.524 zł
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	3.955.428 zł
Urząd Miasta Katowice - Wydział Edukacji i Sportu	900.000 zł
Szkoły i placówki oświatowe w Katowicach	494.812 zł
Suma	12.613.764 zł

2. Program jest podawany do wiadomości publicznej i stanowi podstawę do składania ofert na wykonanie zadań w nim zamieszczonych. Wytyczne do realizacji zadań wynikających z programu zawiera przewodnik pn. „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii”, publikowany przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.